

Bijna 18

Alles wat je
wilt weten
als je 18 wordt

Ontdek de wereld

Als 18-jarige ligt de wereld aan je voeten. Je mag je eigen betaal- of spaarrekening openen, donor worden, een bedrijf starten, een mobiel abonnement afsluiten, stemmen en nog veel meer. Maar je moet ook ineens van alles. Dingen waarvan je gewend bent dat je ouders of voogd die regelen, moet je vanaf je 18e zelf gaan doen. Denk aan het afsluiten van je eigen zorgverzekering, het aanvragen van een zorgtoeslag bij de Belastingdienst en als je een bijbaan hebt ook de aangifte inkomstenbelasting.

Wat je nu precies mag én moet en hoe en wanneer je dit moet regelen, lees je in dit boekje dat de gemeente Rotterdam speciaal voor jou gemaakt heeft samen met het Jongeren Informatie Punt Rotterdam (JIP), het Jongerenteam 18-/18+ en het Nibud. Want er komt van alles op je af waarmee je nog niet eerder te maken hebt gehad: burgerservicenummer, DigiD, Berichtenbox, toeslagen, ziektekostenpakket, inkomstenbelasting... Al deze zaken leggen we stap voor stap uit.

Ontdek de wereld betekent voor jou waarschijnlijk dat je nu eindelijk dingen mag doen, die toen je 16 of 17 was, nog niet mochten. Maar het betekent ook dat je vanaf nu steeds meer verantwoordelijk bent voor je eigen zaken. Dat je zelfstandig bent. Natuurlijk sta je er niet alleen voor en dus lees je in dit boekje ook dat er hulp is en waar je die hulp dan kunt vragen. Want je leven is de dag na je 18e verjaardag niet ineens totaal anders maar er verandert toch best superveel.

Judith Bokhove
Wethouder Mobiliteit, Jeugd, Taal

Michiel Grauss
Wethouder Armoedebestrijding,
Schuldenaanpak, Informele zorg

**Gemeente
Rotterdam**

Inhoudsopgave

1.	Bijna 18, en nu?.....	3
2.	Je DigiD	5
3.	Je bankrekening en spaarrekening.....	7
4.	Je zorgverzekering	11
5.	Je zorgtoeslag.....	17
6.	Je aansprakelijkheidsverzekering	20
7.	Startkwalificatie: nu of nooit.....	24
8.	Geld verdienen	28
9.	Studeren aan mbo, hbo of universiteit	36
10.	Wonen	43
11.	Check je leefstijl	50
12.	Grip op je geld.....	55
13.	Abonnementen, contracten en verzekeringen afsluiten.....	60
14.	Geld te weinig.....	64
15.	Bijdrage ouders	70
16.	Hulp nodig.....	73

1. Bijna 18

En nu?

Op je 17^e kan je bijna niet wachten om 18 te worden. Je mag dan van alles wat je nu nog niet mag. Maar wat je misschien nog niet wist, is dat je dan ook opeens van alles moet. Wat verandert er als je 18 wordt?

18 = Volwassen?!

Als je 18 wordt, ben je voor de overheid volwassen. Van de ene op de andere dag ben je zelf aansprakelijk voor financiële verplichtingen zoals:

- betalingsachterstanden
- leningen waarvoor je hebt getekend
- boetes
- aankopen waarvoor je akkoord hebt gegeven
- rood staan bij de bank
- schulden op je creditcard

Gaat er iets mis, dan draai je er zelf voor op. Dat hoeven je ouders niet meer voor jou te doen.

Financieel redzaam

Ook verwacht de overheid dat je financieel redzaam bent. Dat je bijvoorbeeld zelf je zorgverzekering afsluit en zorgtoeslag kunt aanvragen. Of dat je weet hoe je belasting kunt terugvragen als je een bijbaantje hebt. En natuurlijk betekent financieel

redzaam ook dat je met geld kunt omgaan. Dat je niet meer uitgeeft dan er binnenkomt én dat je geld achter de hand hebt voor onverwachte uitgaven. En het allerbelangrijkste aan financieel redzaam worden en zijn, is dat je weet dat je hulp moet vragen als je er zelf niet uitkomt.

Alles op een rij

Wat mag je als je 18 wordt, en wat moet je regelen om financiële problemen te vermijden?

De antwoorden vind je in deze compacte en duidelijke gids. Je inzicht in geldzaken wordt sterk vergroot, en je financiële redzaamheid gaat met sprongen vooruit! Een mooie aanvulling op deze gids is het online geldplan Bijna 18. Aan de slag!

Regel het online met het Geldplan
Bijna 18: bijna-18.nl

Checklist Bijna 18

Wat mag? Wat moet?

dit MOET je

DigiD aanvragen

Bankrekening checken
en spaarrekening
openen

Checken of je een
aansprakelijkheids-
verzekering hebt

Zorgverzekering
afsluiten

Zorgtoeslag
aanvragen

dit MAG je

Abonnementen
en contracten
afsluiten

Studiefinanciering
en studentenreisproduct
aanvragen

Huurtoeslag
aanvragen

Verzekeringen
afsluiten

Zelfstandig
autorijden

Rood staan
en een lening
afsluiten

Zelf alimentatie
ontvangen

2. Je DigiD

Een DigiD is een elektronische handtekening. Die heb je nodig om belangrijke zaken te regelen.

Het duurt ongeveer een week voordat je je inloggegevens ontvangt. Vraag je DigiD dus op tijd aan!

Regel je DigiD in 3 stappen:

1. Vraag je DigiD aan
2. Activeer je DigiD
3. Download de DigiD app

Wist je dat 82 procent van de 17- en 18-jarige scholieren een DigiD heeft?

Wat is een DigiD?

DigiD staat voor Digitale Identiteit. Het is jouw persoonlijke elektronische handtekening. Met een DigiD kun je:

- belastingaangifte doen via mijn.belastingdienst.nl,
- toeslagen aanvragen via mijn.toeslagen.nl,
- je inschrijven voor een opleiding via studielink.nl,
- studiefinanciering aanvragen via mijn.duo.nl,
- je pensioenopbouw bekijken via mijnpensioenoverzicht.nl.

Stap 1: Vraag je DigiD aan

Ga naar digid.nl/aanvragen. Hou je burgerservicenummer (BSN) bij de hand. Dit nummer staat op je ID of in je paspoort onder de tekstbalk 'Persoonsnummer'. Kies een gebruikersnaam en wachtwoord en onthoud deze goed. Binnen 3 werkdagen krijg je een activeringscode toegestuurd per post.

Stap 2: Activeer je DigiD

Heb je de activeringscode binnen? Mooi! Ga naar digid.nl/activeren. Nu kun je aan de slag met de rest. Activeer je DigiD binnen 20 dagen. Als je langer wacht, vervalt de activeringscode en moet je opnieuw een DigiD aanvragen.

Stap 3: Download de DigiD app

Met de app kun je op allerlei belangrijke plekken inloggen: het CBR, het CJIB, je zorgverzekeraar, DUO, je gemeente, de Belastingdienst, het UWV, enz. Gebruik je alleen

je telefoon, dan ga je naar de site waar je wilt inloggen. Daar kies je voor inloggen met de DigiD app. Met je zelfgekozen pincode log je vervolgens in. Wil je liever inloggen via een computer, dan krijg je een code waarmee je je telefoon kunt koppelen aan het andere scherm. Daarna log je met een QR-code in.

Ook zonder app kun je inloggen. Je vult dan je gebruikersnaam en wachtwoord in en krijgt daarna per sms een code toegestuurd. Met die code log je vervolgens in. Om in te loggen met een DigiD moet je meer stappen nemen dan bij andere sites. Dat is om ervoor te zorgen dat jouw persoonlijke gegevens alleen voor jou bereikbaar zijn.

! Deel je DigiD niet zomaar met anderen! En bescherm je inloggegevens goed. Zo voorkom je misbruik van jouw persoonsgegevens.

3. Je bankrekening en spaarrekening

Met je bankrekening ga je nu nog meer geldzaken regelen. Check wat er op je 18^e aan jouw rekening verandert. Het is ook handig om een spaarrekening te openen.

Bankzaken: 5 belangrijke stappen!

1. Check hoe jouw bankrekening verandert als je 18 wordt
2. Bedenk of je rood wilt kunnen staan
3. Download de app van jouw bank als je die nog niet hebt
4. Check hoe jouw spaarrekening verandert of open een nieuwe
5. Maak automatisch elke maand geld over naar je spaarrekening

Stap 1: Check hoe jouw bankrekening verandert

Heb je al een rekening bij een bank? En heb je nog niets gehoord van je bank? Vraag dan na wat er gebeurt met je rekening zodra je 18 jaar bent. Mogelijk krijg jij automatisch als enige toegang tot je betaal- of spaarrekening. En hoeft je verder niets te doen.

Heb je nog geen bankrekening? Vanaf 18 jaar kun je zelf een betaal- of spaarrekening openen bij een bank. Hiervoor heb je geen toestemming meer nodig van je ouder(s).

Stap 2: Bedenk of je rood wilt kunnen staan

Vanaf je 18^e mag je rood staan op je bankrekening. Bedenk of je dat wilt of niet. Rood staan kost geld en is een dure vorm van geld lenen. Check bij je bank of je met jouw rekening vanaf je 18^e automatisch rood kunt staan of dat je dat moet aanvragen. Voor meer informatie over rood staan, zie hoofdstuk 12.

! Onthoud je pincode goed en deel die nooit met anderen. Zo voorkom je dat anderen geld van je rekening halen.

Stap 3: Download de app van jouw bank als je die nog niet hebt

Met de app waarmee je online kunt bankieren kan je bijna net zoveel regelen als wanneer je inlogt via de site van de bank. Met de app kun je snel je saldo checken of – als je rood staat – geld van je spaarrekening naar je betaalrekening overmaken. Handig als je bij de kassa staat en betalen lukt niet. Ook kun je bij een aantal banken al met je telefoon betalen. Ook daarvoor heb je de app van de bank nodig.

! Gebruik een slimme pincode voor je mobiel bankieren app, maar bewaar die niet op je mobiel. Of gebruik vinger- of gezichtsherkenning.

Gebruik de mobiel bankieren app niet via openbare wifi-netwerken. Dus bijvoorbeeld niet in de bus of de trein. Deze netwerken zijn vaak niet veilig.

Stap 4: Check hoe jouw spaarrekening verandert of open een nieuwe

Als je een spaarrekening hebt, verandert die meestal als je 18 wordt. Op een kinderspaarrekening krijg je vaak meer rente of staat het geld bijvoorbeeld vast. Ga bij je bank na wat voor jouw spaarrekening geldt. Als je nog geen spaarrekening hebt, open hem dan zodra je 18 bent.

Stap 5: Maak automatisch elke maand geld over naar je spaarrekening

Elke maand automatisch een bedrag opzij zetten op je spaarrekening, hoe doe je dat?

- Reken uit wat je elke maand overhoudt van je inkomsten, nadat je vaste uitgaven zijn betaald. Een deel daarvan kan je opzijzetten op je spaarrekening.
- Ga na op welke datum je je geld binnenkrijgt. Maak de dag erna een vast bedrag van je bankrekening over naar je spaarrekening.
- Ga in je mobiel bankieren app naar 'automatisch sparen' of 'automatische overboeking'. Je kunt dan aangeven welk bedrag je elke maand van je bankrekening op je spaarrekening wilt storten. Je geeft aan op welke datum dat moet gebeuren (bijv. op de 25ste van de maand) en hoe vaak (bijv. elke maand, 2 jaar lang).

! Als je geld opzijzet, heb je altijd wat achter de hand voor onverwachte uitgaven. 93 procent van de 17- en 18-jarigen doet dat. Het mooiste is als het je lukt om elke maand 10 procent van je inkomsten op je spaarrekening te zetten. Is dat te veel, bepaal dan een ander vast bedrag.

Kom je een keer geld te kort? Maak dan geld over van je spaarrekening naar je bankrekening. Rood staan op je bankrekening is duur.

Nikita, 20: "Een vriendin die ik al heel lang ken, vertelde dat het pasje van haar broertje het niet deed en dat hij zijn huur moest betalen. Ze vroeg me of ze de huur op mijn rekening mocht storten zodat hij het vanaf mijn rekening met mijn pasje kon betalen. Dat vond ik natuurlijk goed; zoiets doe je voor een vriendin! Drie dagen later belde het fraudeteam van ING. Mijn rekening was geblokkeerd vanwege fraude. Nu kan ik vijf jaar geen bankrekening meer openen en moet ik naar de rechter. Ook ben ik mijn bijbaantje kwijt omdat mijn salaris niet op mijn rekening kan worden gestort. Ik heb mijn vriendin nooit meer gesproken."

! Gebruik jouw bankrekening alleen voor je eigen geld. Laat anderen jouw bankrekening nooit gebruiken om geld op te storten, zodat jij het even voor ze kan bewaren. Zelfs niet als ze je hiervoor willen betalen. Vaak gaat het namelijk om crimineel geld. Als blijkt dat geld op jouw bankrekening is gebruikt voor criminele activiteiten, kan jouw rekening worden geblokkeerd en draai jij op voor de kosten! Dan zit je met een schuld én word je beschuldigd van fraude.

4. Je zorgverzekering

Als je 18 bent, moet je je eigen zorgverzekering hebben. Sluit hem af in de maand voordat je 18 wordt.

Regel je zorgverzekering in 5 stappen:

1. Bepaal wat je nodig hebt aan zorg
2. Vergelijk de verschillende zorgverzekeraars
3. Kies je eigen risico
4. Bekijk of je een aanvullende verzekering nodig hebt
5. Vraag je zorgverzekering aan

Wat is een zorgverzekering?

Tot je 18e ben je via de zorgverzekering van je ouders gratis verzekerd voor ziektekosten. Vanaf je 18e moet je er zelf één hebben. Met een zorgverzekering ben je verzekerd voor de ziektekosten die je voor jezelf maakt. Denk daarbij aan medicijnen, een bezoekje aan de huisarts of het ziekenhuis. Een zorgverzekering bestaat in ieder geval uit een basisverzekering en eventueel een aanvullende verzekering. Hiervoor betaal je premie aan je zorgverzekeraar. Een basisverzekering kost tussen de € 109 en € 135 per maand. Veel jongeren komen in aanmerking voor zorgtoeslag. In hoofdstuk 5 lees je waar dat vanaf hangt en hoe je deze toeslag aanvraagt. Je hebt standaard een verplicht eigen risico van € 385 per jaar.

Waarom een zorgverzekering?

Vanaf de maand dat je 18 wordt, moet je je eigen zorgverzekering hebben. Ben je op 15 augustus jarig, regel dan in juli je zorgverzekering. Als je geen zorgverzekering hebt, kun je boetes krijgen. Als je die niet betaalt, sluit de overheid een verzekering voor jou af. De premie wordt dan automatisch ingehouden én je betaalt 20 procent meer. Regel je zorgverzekering dus op tijd!

Stap 1: Bepaal wat je nodig hebt aan zorg

Hoe vaak ben je de afgelopen jaren bij de dokter geweest? Heb je hulpmiddelen zoals een bril of lenzen? Heb je een chronische ziekte? Doe je een gevaarlijke sport? Heb je regelmatig blessures? Hadden je ouders alleen een basisverzekering of ook een aanvullende verzekering? Kijk wat de basisverzekering vergoedt en of die vergoeding bij jouw situatie past. Voor de meeste jongeren is een basisverzekering voldoende. Er zijn speciale zorgverzekeringen voor jongeren die méér vergoeden dan alleen de basisverzekering en meestal niet veel duurder zijn.

Stap 2: Vergelijk de zorgverzekeraars

Via vergelijkingsites kun je zien welke zorgverzekering het meest geschikt is voor jouw situatie. Bijna alle zorgverzekeraars hebben een speciale jongerenzorgverzekering.

Ga naar consuwijzer.nl voor info over vergelijken, aanvullend verzekeren en meer.

Stap 3: Kies je eigen risico

Verplicht eigen risico

Als je uitgaven hebt omdat je ziek bent, betaal je de kosten tot een bedrag van € 385 per jaar zelf. Dit heet het verplichte eigen risico. Het geldt niet voor alle ziektekosten. Zo betaal je niet voor de huisarts, verloskundige

zorg en voor bepaalde zorg bij enkele chronische ziekten. Wil je precies weten voor welke zorg een verplicht eigen risico geldt? Kijk dan op nibud.nl/consumenten/zorgverzekering en zoek op 'verplicht eigen risico'.

Vrijwillig eigen risico

Je kunt met je verzekeraar een hoger eigen risico dan € 385 afspreken. Dit bedrag ligt tussen de € 485 en € 885 per jaar. Als je ziektekosten hebt, betaal je in dat geval de eerste € 485 tot € 885 aan kosten zelf. Hoe hoger je eigen risico, hoe lager je maandelijke premie. Dit klinkt handig, maar als er iets gebeurt, moet je dus wel meer zelf betalen. Bedenk: kun jij € 385 in 1x betalen? En € 885? Bekijk het volgende rekenvoorbeeld:

Basisverzekering bij een bepaalde zorgverzekeraar*

	Verplicht eigen risico	Maximaal vrijwillig eigen risico (incl. het verplichte eigen risico)
	€ 385	€ 885
Kosten basisverzekering per maand	€ 127	€ 110

* De prijzen verschillen per zorgverzekering.

Pieter neemt geen vrijwillig eigen risico. Kim kiest voor het maximale eigen risico. Zij bespaart hiermee € 17 per maand en dus € 204 per jaar op de basisverzekering.

Als ze allebei naar het ziekenhuis moeten en een rekening krijgen van € 800, dan moet Pieter € 385 van die rekening zelf betalen. De rest betaalt de verzekering. Kim betaalt per maand minder voor haar zorgverzekering dan Pieter, maar zij moet de rekening van het ziekenhuis zelf betalen. Daardoor is ze uiteindelijk veel duurder uit.

! Heb je zorg nodig en is de situatie niet levensbedreigend? Ga dan naar de huisarts of huisartsenpost in plaats van naar het ziekenhuis. Voor behandelingen bij je huisarts of de huisartsenpost betaal je namelijk geen eigen risico. Voor spoedeisende hulp in een ziekenhuis wel.

Als je het bedrag voor het eigen risico spaart of al op een spaarrekening hebt staan, heb je altijd geld achter de hand om je ziektekosten te betalen.

Stap 4: Bekijk of je een aanvullende verzekering nodig hebt

Wat is een aanvullende verzekering? Een aanvullende verzekering dekt kosten die buiten het basispakket vallen, zoals fysiotherapie, brillen, lenzen of zorg in het buitenland. Deze verzekering vult dus aan wat je vanuit de basisverzekering niet vergoed krijgt. Als je hiervoor kiest, wordt je premie hoger. Je bent niet verplicht een aanvullende verzekering af te sluiten.

Hoe beslis je of je een aanvullende verzekering nodig hebt?

- Verwacht je kosten te maken die buiten de basisverzekering vallen? Kijk dan of die kosten worden gedekt door een aanvullende verzekering.
- Doe je aan een gevaarlijke sport? Ga je naar het buitenland? Heb je vaak fysiotherapie nodig? Of heb je hoge tandartskosten? Dan kan een aanvullende (tandarts)verzekering handig zijn.
- Weet je wat je nodig hebt? Bereken dan, als dat kan, hoe hoog de kosten zijn (bijvoorbeeld voor de tandarts of fysio) die je zelf moet betalen.
- Vergelijk dit bedrag met wat je betaalt voor de aanvullende verzekering. Soms ben je goedkoper uit zonder aanvullende verzekering!
- Een jongerenverzekeringsverzekering is vaak een basisverzekering met een aanvullende verzekering erbij. Een bepaald bedrag aan tandartskosten en een aantal keer fysiotherapie is daarin vaak verzekerd.

Stap 5: Vraag je zorgverzekering aan

Je bent nu bijna klaar! Heb je je verzekeraar uitgekozen? Ga naar de website en vraag je zorgverzekering aan. Van de verzekeraar krijg je een zorgpas. Ook voordat je die pas in huis hebt, ben je al verzekerd.

! Check of je nieuwe zorgverzekeraar jouw huidige verzekering heeft opgezegd. Is dat niet zo, vraag dan je ouders om jouw zorgverzekering op te zeggen. Anders loopt de zorgverzekering bij je ouders gewoon door.

Hoelang ben je verzekerd?

Je bent van 1 januari tot 31 december verzekerd. Als jouw verzekering later is ingegaan dan 1 januari loopt hij toch op 31 december af.

Aan het eind van het jaar kun je overstappen naar een andere zorgverzekeraar. Bedenk vooraf of je in het nieuwe jaar bepaalde ziektekosten verwacht. Hou hier rekening mee bij je keuze voor een eventuele aanvullende verzekering.

Als je je zorgverzekering wilt opzeggen, moet je dat voor 1 januari doen. Je hebt dan nog tot 31 januari de tijd om een nieuwe af te sluiten. Als er iets gebeurt voordat je een nieuwe verzekering hebt, ben je

met terugwerkende kracht alsnog verzekerd. Heb je voor 1 januari al een nieuwe zorgverzekeraar gevonden dan hoef je je oude zorgverzekering niet zelf op te zeggen. Je krijgt dan van je oude maatschappij een bevestiging van de opzegging. Krijg je geen bevestiging, check dan zelf of je oude verzekering echt is opgezegd.

! Kijk elk jaar wat je nodig hebt en wat bij je past. Verwacht je meer of minder zorg te gebruiken? Pas je verzekering en je eigen risico dan aan. Zo kun je een hoop geld besparen!

Collectieve zorgverzekering vanuit de gemeente

De meeste gemeenten hebben een collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen. Deze verzekering is vaak vrij uitgebreid en aantrekkelijk geprijsd. Studenten mogen er meestal geen gebruik van maken. De gemeente Rotterdam heeft zo'n verzekering. Wil je nagaan of je hiervoor in aanmerking komt? Ga naar rotterdam.nl en zoek op collectieve verzekering.

Voorkom problemen, betaal op tijd!

Een zorgverzekering is verplicht in Nederland. Dat betekent dat je ook verplicht bent om die verzekering te betalen. Als je niet of niet op tijd betaalt, stuurt de verzekering je herinneringen en aanmaningen. Als je zes maanden achterloopt met betalen meldt de verzekeringsmaatschappij je aan als wanbetaler bij het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

Vanaf dat moment stuurt het CAK jou de rekeningen van de zorgpremie en berekent daar elke maand een boete over. Ook leggen zij beslag op jouw zorgtoeslag via de Belastingdienst. Jij krijgt dan dus geen zorgtoeslag meer. Hiermee betalen ze namelijk een deel van de zorgpremie. De rest van het bedrag moet je nog steeds zelf betalen. Als je het CAK ook niet betaalt, sturen zij de openstaande rekeningen door naar het CJIB (Centraal Justitieel Incasso Bureau). Als je het CJIB niet betaalt, dan brengen zij ook boetes in rekening. Als je er te lang over doet om te betalen kun je ook een boete krijgen omdat je dan niet verzekerd bent. De boete begint bij € 386 en wordt al snel veel hoger.

Het is dus belangrijk om op tijd je verzekering te betalen. Anders kom je snel in financiële problemen. Lukt het niet om je verzekering op tijd te betalen? Neem dan altijd contact op met de verzekeringsmaatschappij en leg je situatie uit.

Ben je aangemeld als wanbetaler? Tref dan direct een betalingsregeling met de zorgverzekeraar. Als je dit hebt gedaan, melden zij je de eerstvolgende maand af bij het CAK en stoppen de boetes en verhogingen. Zorg er dan wel voor dat je je houdt aan de betalingsregeling en iedere maand op tijd betaalt.

Lukt het je niet alleen?

Vraag hulp bij het Jongerenloket! Je kunt het Jongerenloket bellen via 010 - 267 13 00 of een vraag stellen in de chat op rotterdam.nl/jongerenloket. Een email sturen kan ook: info@jongerenloket.rotterdam.nl.

5. Je zorgtoeslag

Vraag 2 maanden voor je 18^e verjaardag zorgtoeslag aan.

Regel je zorgtoeslag in 2 stappen:

1. Vraag zorgtoeslag aan
2. Activeer je Berichtenbox

Wat is zorgtoeslag?

De zorgtoeslag is een maandelijks bijdrage van de overheid. Hiermee kun je (het grootste deel van) je zorgverzekering betalen. De hoogte van de zorgtoeslag is afhankelijk van de hoogte van jouw inkomen en niet van die van je ouders. Voor de meeste jongeren is de zorgtoeslag € 107 per maand. Ook als je ouders de premie van je zorgverzekering voor jou willen betalen, kun je voor jezelf zorgtoeslag aanvragen.

Stap 1: Vraag zorgtoeslag aan

Zorgtoeslag aanvragen doe je op mijn.toeslagen.nl. Log in met je DigiD en klik op 'toeslag aanvragen'. Verder heb je je inkomensgegevens en je bankrekeningnummer nodig. Vraag de zorgtoeslag aan 2 maanden voordat je 18 jaar wordt. Het kan even duren voordat jouw aanvraag is verwerkt en zo zorg je ervoor dat je de zorgtoeslag op tijd krijgt.

Verandert je situatie na je 18e, bijvoorbeeld omdat je meer gaat verdienen? Geef dit dan meteen door via mijn.toeslagen.nl. Het kan zijn dat je toeslag lager wordt als je meer gaat verdienen. Geef je dit niet aan, dan krijg je elke maand te veel toeslag en moet je later in één keer een groot bedrag terugbetalen. Werk je en verdien je meer dan € 31.138 per jaar? Dan krijg je helemaal geen zorgtoeslag meer.

! Betaal de zorgverzekering met je zorgtoeslag. De zorgtoeslag krijg je rond de 20ste van de maand en je zorgverzekering moet je vóór de 1ste van de maand betalen. Vaak is de zorgverzekering duurder dan de zorgtoeslag die je ontvangt. Als jouw zorgverzekering bijvoorbeeld € 125 per maand kost en je ontvangt € 107 toeslag, dan betaal je zelf € 18 per maand.

Stap 2: Activeer je Berichtenbox

De Berichtenbox is een digitale brievenbus. Hierin ontvang je post van de overheid over bijvoorbeeld veranderingen in jouw zorgtoeslag. Ga naar mijn.overheid.nl en klik op 'naar mijn Berichtenbox'. Je hebt je DigiD nodig om in te loggen. Vink aan dat je een bericht wilt krijgen als je zorgtoeslag gaat ontvangen. Dan krijg je een mailtje als er in je Berichtenbox een nieuw bericht voor je klaar staat.

! Check de Berichtenbox zodra je een mailtje van mijn.overheid.nl ontvangt. Of download de Berichtenbox app en krijg een melding op je telefoon.

Hoge uitgaven aan zorg

Heb je veel ziektekosten, bijvoorbeeld omdat je chronisch ziek bent? Dan kun je deze kosten misschien via je belastingaangifte aftrekken. Hierdoor betaal je mogelijk minder belasting. Voorbeelden van zorgkosten die je kunt aftrekken zijn:

- medicijnen die niet vergoed worden door de zorgverzekering,
- kosten van een fysiotherapeut en andere geneeskundige hulp die je niet vergoed krijgt,
- hulpmiddelen, zoals een rolstoel, steunzolen en gehoorapparaten,
- vervoer naar het ziekenhuis,
- bepaalde dieetkosten,
- bepaalde aanpassingen aan het huis vanwege een handicap.

Kijk voor meer info op belastingdienst.nl en zoek op 'aftrek zorgkosten'.

6. Je aansprakelijkheidsverzekering

Het is wettelijk niet verplicht om een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten, maar we adviseren je dit wél te doen. Schadekosten kunnen namelijk hoog oplopen, ook al heb je iets niet expres gedaan. Voor een paar euro premie per maand voorkom je onverwachte hoge kosten.

Regel je aansprakelijkheidsverzekering in

3 stappen:

1. Kijk of je nog bij je ouders verzekerd bent
2. Vergelijk de aansprakelijkheidsverzekeringen
3. Sluit je aansprakelijkheidsverzekering af

Wat is aansprakelijkheid?

Als je 18 wordt, ben je zelf aansprakelijk voor schade die je veroorzaakt. Dit betekent dat kosten vanaf nu niet meer op je ouders worden verhaald, maar dat je zelf moet betalen als je (per ongeluk) iets van een ander stuk maakt.

Wat is een aansprakelijkheidsverzekering?

Met deze verzekering ben je verzekerd voor schade die je bij anderen veroorzaakt. Stel je laat iemands telefoon vallen of je fiets valt tegen een auto aan. Ook al doe je dat niet met opzet, toch ben je aansprakelijk. Je bent verplicht te betalen voor de gemaakte schade. Met een aansprakelijkheidsverzekering hoef je de schade niet zelf te betalen. De verzekeraar doet dat.

 Let op! Als je een brommer, scooter of auto hebt, ben je verplicht om een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. De verzekering heet dan WA (Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering). De verzekering geldt dan alleen voor schade die je met je brommer, scooter of auto maakt.

Stap 1: Kijk of je nog bij je ouders verzekerd bent

Check of je nog bij je ouders bent verzekerd voor de Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren (AVP) ná je 18^e. Als je bijvoorbeeld thuis woont of studeert, mag je tot een bepaalde leeftijd bij je ouders verzekerd blijven. Als je na je 18^e niet meer verzekerd bent bij je ouders, sluit dan zelf een aansprakelijkheidsverzekering af.

Stap 2: Vergelijk de aansprakelijkheidsverzekeringen

- Vergelijk op vergelijkingsites verschillende verzekeringen met elkaar.
- Geef bij je vergelijking aan wat je wel en niet wilt meeverzekeren. Dat is niet bij alle aansprakelijkheidsverzekeringen hetzelfde. Doe je bijvoorbeeld aan een sport waarbij anderen gevaar lopen? Kijk dan of dit is meeverzekerd.
- Zorg dat het verzekerde bedrag € 1.250.000 of meer is. De kosten voor schade kunnen namelijk hoog oplopen.
- Kies de verzekering die het beste bij jouw situatie past.

! De premie die je betaalt, is afhankelijk van wat je wilt verzekeren en van de hoogte van het eigen risico. Hoe lager het eigen risico, hoe hoger de premie. Hoe hoger het bedrag dat je wilt verzekeren, hoe hoger de premie. Maar de verschillen zijn niet groot. Laat je daarom niet verleiden tot een lagere premie en kies voor een eigen risico van € 0. Dan ben je goed verzekerd en voorkom je dat je toch nog hoge kosten hebt als je schade veroorzaakt.

Stap 3: Sluit je aansprakelijkheidsverzekering af

Ga naar de website van de verzekeringsmaatschappij waar je de verzekering wilt afsluiten. Vraag daar de verzekering aan.

Woon je op jezelf?

Check dan of het goedkoper is om je inboedelverzekering (zie hoofdstuk 9) en aansprakelijkheidsverzekering bij dezelfde verzekeraar af te sluiten.

! Laat de premie elke maand automatisch van je bankrekening afschrijven.

7. Startkwalificatie: nu of nooit

Met een startkwalificatie heb je meer kans op een baan. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Heb je zo 'n diploma nog niet? Dan kun je hulp krijgen zodat het toch lukt!

Vergroot je kansen op een baan!

Met een startkwalificatie heb je meer kans op een baan. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Heb je zo 'n diploma nog niet? Dan kun je hulp krijgen zodat dat wel lukt.

Haal je startkwalificatie

De kwalificatieplicht houdt in dat leerlingen van zestien tot achttien jaar verplicht onderwijs moeten volgen als zij nog geen diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger hebben. Dit komt dus na de leerplicht. Die loopt tot en met het einde van het schooljaar waarin je zestien wordt. De kwalificatieplicht duurt tot de dag dat je jouw startkwalificatie hebt gehaald. De leerplichtambtenaar van de gemeente waar je woont, houdt toezicht op de Leerplichtwet en de kwalificatieplicht.

Hulp nodig?

Het is belangrijk dat je een startkwalificatie haalt omdat je daarmee betere kansen op de arbeidsmarkt hebt. Daarom vallen leerlingen van 16 tot 18 jaar onder de kwalificatieplicht.

Een opleiding kiezen

Ga jij ook voor een startkwalificatie? Zoek dan een opleiding die je leuk vindt, maar let ook goed op dat je er later wel een baan mee kunt krijgen. Je mentor, studiebegeleider of decaan kan je helpen met het kiezen van een vervolgopleiding. Kijk ook op: studiekeuze123.nl

Opleidingen na het voortgezet onderwijs

Vavo

Ben je 18+ en wil je een startkwalificatie halen? Dan zijn er verschillende opties. Voor het halen van een havo- of vwo-diploma kun je naar het vavo (voortgezet algemeen volwassenenonderwijs). Hier kun je binnen een jaar je vmbo-tl, havo- of vwo-diploma halen. Dat kan in voltijd of deeltijd. Je vindt meer informatie op vavorijnmondcollege.nl. Na het behalen van je havo- of vwo-diploma kun je doorstromen naar het hbo of de universiteit. Als je naar de vavo gaat, krijg je geen studiefinanciering maar wel de Tegemoetkoming Scholieren via DUO.

Mbo

Wil je een mbo-diploma halen? Dan kun je op verschillende scholen terecht. Niveau 1- en 2-opleidingen duren een of twee jaar. Het mbo-niveau 1 heeft geen toelatingseisen. Voor niveau 2 moet je minimaal een vmbo-basisdiploma hebben. Met een niveau 2-diploma kun je doorstromen naar niveau 3 en later naar niveau 4. Deze opleidingen duren drie of vier jaar. Om de juiste opleiding te kiezen, kan het helpen om open dagen te bezoeken, of te overleggen met je mentor of decaan op school. Zij weten veel over vervolgopleidingen en kunnen je helpen een goede keuze te maken. Een overzicht van alle

mbo-scholen in Rotterdam vind je op rotterdam.nl. Op de website van deze scholen vind je meer informatie over opleidingen en open dagen. Je kunt ook kijken op kiesmbo.nl, tkmst.nl en bekijkjetoekomstnu.nl.

BOL of BBL

Als je een mbo-opleiding doet kun je kiezen tussen BOL (Beroeps Opleidende Leerweg) of BBL (Beroeps Begeleidende Leerweg). Bij een BOL-traject heb je overdag les en loop je een bepaalde periode of een aantal dagen stage. Kies je voor BBL dan heb je één dag les en werk je de rest van de week. Of je werkt de hele week en gaat 's avonds naar school. Sommige mbo-opleidingen hebben ook praktijkleerroutes. Daarbij volg je onderwijs terwijl je werkt bij een leerbedrijf.

Opleiding afgerond maar geen werk?

De arbeidsmarkt ontwikkelt zich steeds. Het kan gebeuren dat er niet genoeg banen zijn in het werk waarvoor je bent opgeleid. Dan kan het verstandig zijn om weer naar school te gaan. Om je te laten bijscholen, om extra kennis te krijgen, of om een ander beroep te leren. Zo vergroot je je kansen op een baan. Het Leerwerkloket Rijnmond weet alles over leren en werken in de regio. Ze kunnen je helpen met advies

over je opleiding en carrière. Op de website staat ook informatie over mogelijkheden op de arbeidsmarkt, tips over solliciteren en omscholing. Kijk op rijnmond.leerwerkloket.nl.

Hbo

Op het hbo kun je voltijd, deeltijd of dual een beroepsgerichte opleiding volgen. Voltijd betekent dat je overdag op school zit en een bepaalde periode of aantal dagen stage loopt tijdens de opleiding. Als je kiest voor deeltijd heb je één of enkele dagdelen per week of 's avonds les. Je kunt dan werken naast je opleiding. Bij een duale opleiding heb je de eerste twee jaar van de studie overdag les en de laatste twee jaar combineer je werken en leren. Binnen het hbo kun je kiezen voor een bacheloropleiding of een Associate degree (Ad). Een bacheloropleiding duurt 4 jaar en een Ad 2 jaar. Het niveau van de Ad-opleiding ligt tussen mbo 4 en hbo-bachelor.

Weet je nog niet welke opleiding je wil gaan doen, kijk dan eens op tkmst.nl of bekijkjetoekomstnu.nl. Een overzicht van de hbo-scholen in Rotterdam staat op rotterdam.nl.

Universiteit

Aan de universiteit kun je voltijd en deeltijd studeren. Hier leer je om complexe zaken te analyseren, te beargumenteren en te rapporteren. Je doet ook wetenschappelijk onderzoek. Op de universiteit doe je veel aan zelfstudie. Je kunt naar de universiteit als je een vwo-diploma hebt of met hbo-diploma of hbo-propedeuse.

! Wil je direct naar het hbo of de universiteit maar heb je geen diploma's? Als je 21 jaar of ouder bent, kun je in aanmerking komen voor een 21+ toets (colloquium doctum). Hiermee wordt jouw niveau op meerdere examenonderdelen getest. Aan de toets zijn wel kosten verbonden. Die verschillen per onderwijsinstelling, maar zijn vaak tussen de € 100 en € 200. Als je slaagt voor de 21+ toets wordt je toegelaten tot de opleiding waar je de toets hebt gedaan. Wil je de opleiding liever ergens anders volgen, dan moet je daar opnieuw de 21+ toets doen. De toetsen zijn gelijk aan de examens van het havo of vwo. Meer informatie hierover vind je op studiekeuzemaken.nl/21-toets-maken.

8. Geld verdienen

Vanaf je 18^e mag je meer en langer werken. Ook heb je recht op een hoger minimumloon.

Hoe zit het met:

1. je arbeidscontract
2. je loonstrook
3. je belastingaangifte
4. je eigen bedrijf

Check je arbeidscontract en je loonstrook

Aantal uren dat je werkt

Vanaf je 18^e mag je maximaal 12 uur per dienst werken en maximaal 60 uur per week. Ook mag je voortaan 's nachts werken, oproepdiensten draaien en overwerken.

Oproepkracht

Werk je als oproepkracht? Dan werk je alleen als je werkgever je nodig heeft. Heb je een oproepcontract voor maximaal 15 uur per week? En heb je geen vaste afspraken over welke uren je werkt? Dan moet jouw werkgever je voor elke keer dat je werkt in ieder geval drie uur uitbetalen. Ook als je maar een kwartier hebt gewerkt. Dit geldt niet als je duidelijke afspraken hebt gemaakt over de uren die je werkt.

Vakantie

Als je werkt, heb je recht op betaalde vrije dagen. Het aantal vakantiedagen is minimaal 4 keer het aantal uur dat je per week werkt. Als je 28 uur per week werkt, heb je dus $4 \times 28 = 112$ betaalde vrije uren.

Check je loonstrook

Iedere maand krijg je een loonstrook van je werkgever. Hierop staat informatie over je salaris en de premies en belastingen die je werkgever inhoudt. Als je via een uitzendbureau werkt, dan is het uitzendbureau je werkgever.

Wat staat er allemaal op je loonstrookje? Onder andere:

- je brutoloon,
- je nettoloon,
- premies voor werknemersverzekeringen,
- de pensioenpremie,
- de loonbelasting.

Bruto- en nettoloon

Het brutoloon is het salaris dat je met je werkgever hebt afgesproken. Hierop worden verschillende premies en belastingen ingehouden. Het nettoloon is het bedrag dat je op je bankrekening krijgt.

Minimumloon

Als je in loondienst werkt, heb je recht op het minimumloon. Je werkt in loondienst als je een arbeidscontract hebt afgesloten. Als je 18 jaar wordt, gaat het minimumjeugdloon omhoog. Hoewel je voor de wet volwassen bent, verdien je pas het minimumloon van een volwassene als je 21 bent.

! Check hoeveel je minimaal zou moeten verdienen. Kijk voor meer info op rijksoverheid.nl en zoek op 'rekenhulp minimumloon berekenen'.

Verdien je minder dan het minimumloon? Spreek je werkgever hier dan op aan. Als dat niet lukt, kijk dan voor tips op rijksoverheid.nl en zoek op 'Wat kan ik doen als ik minder loon krijg dan het wettelijk minimumloon?'

Als je niet kunt werken

Via je werkgever ben je verplicht verzekerd voor werknemersverzekeringen. Daardoor krijg je bijvoorbeeld een deel van je loon doorbetaald als je tijdelijk niet kunt werken omdat je ziek bent. Soms krijg je pas betaald als je meer dan 2 dagen ziek bent, soms krijg je je volledige salaris, soms maar een deel. Check bij jouw werkgever hoe dit is geregeld.

Pensioenpremie

Elke maand wordt een deel van jouw brutoloon opzijgelegd voor je pensioen. Zodat je nog steeds een inkomen hebt als je te oud bent om nog te kunnen werken. Dat moment lijkt op je 18^e nog heel erg ver weg, en dat klopt. Het duurt nog minstens 50 jaar voordat je met pensioen gaat. Toch is het handig dat er nu ongemerkt al wat geld voor jou apart wordt gezet. Later kun je bekijken wat er nog meer nodig is voor jouw pensioen. Op je loonstrook kun je zien hoeveel pensioenpremie op je brutoloon wordt ingehouden.

Loonbelasting

Je betaalt belasting over een deel van het brutoloon. Dat is de loonbelasting. Ook hierdoor is je nettoloon lager dan je brutoloon. Kijk ook bij Doe je belastingaangifte op pagina 34.

Wat staat er nog meer op je loonstrook?

Op sommige loonstrookjes staat ook informatie over bijvoorbeeld de reiskostenvergoeding of een bijdrage aan de personeelsvereniging van je werk.

Ruim driekwart van de 17- en 18-jarigen verdient geld met een bijbaantje!

Doe je belastingaangifte

Wanneer?

De belastingaangifte over het vorige kalenderjaar, doe je tussen 1 maart en 1 mei van het huidige jaar. Dit is niet moeilijk, want de Belastingdienst heeft al veel gegevens voor je ingevuld. Het is wel goed om te controleren of de ingevulde gegevens kloppen.

Hoe?

Ga naar mijn.belastingdienst.nl en log in met je DigiD. Je ziet dan je eigen aangifte. De Belastingdienst heeft deze ingevuld met de gegevens die zij al van je hebben. Bijvoorbeeld hoeveel je hebt verdiend bij verschillende werkgevers, welke uitkeringen je hebt gekregen, hoeveel spaargeld je hebt en of je een hypotheek hebt.

Wat moet je zelf doen?

- Check de gegevens die de Belastingdienst heeft ingevuld. Pak bijvoorbeeld de jaaropgaaf van jouw werkgever(s) erbij en controleer of de bedragen kloppen. Kijk ook of jouw bankgegevens kloppen.
- Beantwoord de vragen die de Belastingdienst in het aangifteprogramma stelt. Ze nemen je stap voor stap mee.

Alles wat voor jou belangrijk is, komt aan bod. Ook de aftrekposten. Vul deze dus in als je ze hebt. Dat kan veel geld schelen!

- Heb je alles nagekeken en ingevuld? Verstuur de aangifte dan digitaal. Rond de zomer krijg je bericht van de Belastingdienst.

Meerdere baantjes

Als je meerdere baantjes hebt, loop je het risico dat je te weinig belasting betaalt. Met als gevolg dat je aan het eind van het jaar nog belasting moet bijbetalen. Zorg daarom dat je bij de werkgever bij wie je het meest verdient de loonheffingskorting laat toepassen. Bij de andere werkgever(s) geef je aan dat je géén loonheffing wilt.

! Kijk op belastingdienst.nl en zoek op 'Model opgaaf gegevens voor de loonheffingen studenten- en scholierenregeling'. Vul dit formulier in en geef het aan je werkgever(s).

Wist je dat 76 procent van de 17- en 18-jarigen geld laat liggen doordat ze geen belastingaangifte doen?

Een eigen bedrijf

Waar let je op als je een eigen bedrijf hebt?

Als je 18 jaar bent, kun je je eigen bedrijf beginnen zonder dat je hiervoor toestemming van je ouders nodig hebt. Je moet dan:

1. je inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Kijk op kvk.nl.
2. een ondernemingsplan maken. Kijk op ondernemersplein.nl.
3. je geldzaken zelf regelen.
Tip: Houd de administratie van je bedrijf apart van je eigen administratie.
4. letten op extra belastingen die voor bedrijven kunnen gelden.
5. letten op verzekeringen die je voor je bedrijf nodig kunt hebben.

Meer info? Download gratis het Geldboek voor Ondernemers op kvk.nl/geldboekvoorondernemers.

Belasting betalen

Als je een eigen bedrijf hebt (en dat heb je al als je freelancer bent), wordt er niet automatisch loonbelasting ingehouden op je inkomen. Maar je moet wel belasting betalen. Er zijn twee soorten belastingen:

1. Inkomstenbelasting: dat is de belasting over jouw inkomsten. Het is handig om hiervoor een voorlopige aanslag aan te vragen bij de Belastingdienst. Je betaalt dan elke maand een bedrag aan belasting. Zo voorkom je dat je in één keer een hoog bedrag moet betalen. Vraag de voorlopige aanslag aan via belastingdienst.nl.
2. Omzetbelasting: dat is de belasting die je moet betalen over je omzet (de spullen die je verkoopt en/of de diensten die je levert). Dit wordt de 'belasting toegevoegde waarde' (btw) genoemd. Als je een factuur stuurt, staat daarop ook altijd een bedrag voor de btw. Dit moet je betalen aan de Belastingdienst via een digitale btw-aangifte. De Belastingdienst laat weten of je per maand of per kwartaal aangifte moet doen.

Tips voor jonge ondernemers:

- Zet het geld dat je uit btw ontvangt meteen apart.
- Doe op tijd aangifte en zorg dat je niet te laat betaalt. Zo voorkom je dat je een boete krijgt. Bang dat je het vergeet? Download de Btw-Alert-app van de Belastingdienst.
- Als je een eigen bedrijf hebt, moet je de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekering ook zelf betalen. Hiervoor krijg je van de Belastingdienst een 'voorlopige aanslag Zorgverzekeringswet (Zvw)'.
- Gebruik het programma 'Aangifte inkomstenbelasting ondernemers' op belastingdienst.nl als je belastingaangifte gaat doen.
- Check of het handig is om een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten. Zo zorg je ervoor dat je geld hebt om van te leven als je een tijdje niet kunt werken. Doordat je ziek bent of je been hebt gebroken of doordat het gewoon even niet gaat bijvoorbeeld. Lees meer op vanatotzekerheid.nl.

Pensioen

Als je 18 bent, duurt het nog zo'n 50 jaar voordat je met pensioen zult gaan. Dat je tegen die tijd ook geld nodig hebt om van te leven lijkt iets waar je nu niet over na hoeft te denken. Als je in loondienst voor een werkgever werkt, hoeft dat ook niet. Je werkgever zet geld voor jou apart (pensioenpremie). Maar als je zelf ondernemer bent, is er niemand die dat voor jou doet en moet je daar toch mee aan de slag. Kijk voor de mogelijkheden op nibud.nl en pensioenkijker.nl. En praat er eens over met je ouders. Wat hebben zij geregeld?

Tijdelijk zonder werk, wat nu?

De beste manier om geld te verdienen, is natuurlijk door ervoor te werken. Vanaf je dertiende mag je al een aantal uren per week werken. Vanaf je achttiende mag je ieder soort werk doen.

Werk vinden begint met een goeie opleiding. Kijk daarom niet alleen of je een studie leuk vindt, maar ook of je met die opleiding wel een baan kunt krijgen. Zit je nog op school? Dan is het goed om een bijbaantje te zoeken dat bij je opleiding past. Als je bijvoorbeeld een zorgopleiding volgt, zoek dan een bijbaantje in de zorg.

Checklist voor het vinden van een (bij-)baan:

1. Bedenk wat voor werk je wil doen en bij welk bedrijf.
2. Maak een cv. Daarin zet je de dingen die je in je leven hebt gedaan, zoals werkervaring en opleidingen. Een cv is jouw visitekaartje aan een werkgever.
3. Het makkelijkst vind je een baan via iemand die je kent. Dus vraag aan vrienden, ouders, ooms, tantes en burens of ze iets voor je weten.
4. Ook via social media als Facebook en LinkedIn vind je vacatures en sollicitatietips.
5. Schrijf je in bij (online) vacaturebanken en uitzendbureaus en zoek zelf rond in de stad of op internet.
6. Maak een motivatiebrief en pas deze aan op de vacature.
7. Mag je op sollicitatiegesprek komen? Bereid je dan goed voor. Doe onderzoek naar het bedrijf en de baan. Waarom wil je daar werken en waarom moeten zij voor jou kiezen? Zorg dat je kunt uitleggen wat jij voor het bedrijf kunt betekenen. Denk na over jezelf. Wat zijn je goede eigenschappen en waar kun je nog aan werken. Hier wordt vaak naar gevraagd.
8. Kleed je netjes aan en kom op tijd. Ga dus niet in je trainingspak of met een petje op naar een sollicitatiegesprek.

! Heb je moeite met het vinden van werk? Kom dan naar het Jongerenloket! De jongerenconsulenten adviseren jou wat je kunt doen om (weer) aan de slag te gaan. Kijk voor meer informatie op: rotterdam.nl/jongerenloket.

Uitkeringen

Of je recht hebt op een uitkering hangt af van je persoonlijke situatie. Er zijn verschillende soorten uitkeringen:

- WW: als je tijdelijk geen werk meer hebt
- ZW: als je door ziekte tijdelijk niet kunt werken
- Wajong: als je door ziekte of een beperking niet kunt werken
- ANW: als je ouders zijn overleden
- Bijstandsuitkering vanuit de Participatiewet: als je echt niet meer naar school kunt en geen werk kunt vinden, kun je (tijdelijk) een bijstandsuitkering krijgen

Kijk op rotterdam.nl/uitkeringjongeren voor meer informatie over het aanvragen van een bijstandsuitkering. Voor de hoogte van een bijstandsuitkering kun je kijken op rijksoverheid.nl.

Het kan zijn dat je door omstandigheden kosten moet maken die je eigenlijk niet kunt betalen. Denk daarbij aan een verhuizing, school of zorg. Hiervoor kun je Bijzondere bijstand aanvragen. Bijzondere bijstand

is soms in de vorm van een lening, dus denk goed na voordat je het aanvraagt. Op rotterdam.nl/bijzonderebijstand vind je meer informatie.

Voorschot bijstandsuitkering

Als je een bijstandsuitkering aanvraagt, ga je na het eerste gesprek vier weken zelf aan de slag om een opleiding of baan te zoeken. Een jongerenconsulent van het Jongerenloket kan je daarbij helpen, of je doorverwijzen naar iemand anders die je kan helpen. Na die vier weken wordt je aanvraag officieel ingediend en kun je een voorschot van 90 procent van het uitkeringsbedrag aanvragen. Als je geen recht hebt op een uitkering moet je de voorschotten die je hebt gekregen terugbetalen. Houd daar rekening mee! Kijk voor meer informatie op rotterdam.nl/uitkeringjongeren of kom langs bij het Jongerenloket.

Je kunt het Jongerenloket bellen via 010 - 267 13 00 of een vraag stellen in de chat op rotterdam.nl/jongerenloket. Een email sturen kan ook: info@jongerenloket.rotterdam.nl.

Fondsen

Heb je niet genoeg geld en onverwacht financiële steun nodig? Dan kun je in sommige gevallen een beroep doen op een fonds. Zij bieden financiële ondersteuning in noodgevallen. Bij een fonds kun je bijna nooit zelf een aanvraag doen, dat doe je samen met een hulpverlener. Een voorbeeld van een fonds is fbr.nl, maar er zijn er meer. Zie hoofdstuk Hulp nodig? voor meer informatie.

9. Studeren aan mbo, hbo of universiteit

Wat doe je?

- Vraag studiefinanciering en een studentenreisproduct aan
- Ga na of je wilt lenen voor je studie bij DUO en zo ja, hoeveel
- Lees wat de voorwaarden zijn om te lenen bij DUO
- Betaal je lesgeld of collegegeld
- Let op dat je je studie binnen de gestelde tijd afrondt

Studiefinanciering in het mbo

Recht op studiefinanciering?

Als je een voltijds mbo-opleiding volgt via de beroepsopleidende leerweg (bol) en 18 jaar of ouder bent, heb je recht op studiefinanciering. Volg je een beroepsbegeleidende leerweg (bbl) dan krijg je een minimumsalaris en heb je geen recht op studiefinanciering.

Wat is studiefinanciering?

- Een basisbeurs
- Mogelijk een aanvullende beurs
- Mogelijk een lening
- Het studentenreisproduct (ov-chipkaart)

Wanneer krijg je studiefinanciering?

- Nog geen 18?
Op het studentenreisproduct heb je recht als je nog geen 18 bent, maar wel al een mbo-opleiding volgt. Voor studiefinanciering kom je dan nog niet in aanmerking. Je ouders krijgen tot je 18^e nog kinderbijslag. Vraag de studiefinanciering 3 maanden vóór je 18^e verjaardag aan. Je ontvangt het voor de eerste keer in het kwartaal nadat je 18 bent geworden. Ben je in april jarig, dan krijg je in juli je eerste geld. Doe je de aanvraag later, dan ontvang je het ook later.

- Al 18?
Als je al 18 bent aan het begin van de opleiding, krijg je meteen vanaf de eerste dag studiefinanciering. Doe de aanvraag bij DUO zodra je je hebt ingeschreven bij een mbo. Vraag dan ook meteen het studentenreisproduct aan.

Lesgeld betalen?

Op het mbo betaal je lesgeld. Wanneer je nog geen 18 bent als aan je opleiding begint, betaal je ook nog geen lesgeld. Daarna ligt het bedrag jaarlijks rond de € 1.200. Het precieze bedrag voor het volgende studiejaar staat in de loop van het jaar vast. Je kunt hiervoor geen geld lenen bij DUO.

Wat zijn de bedragen?

Op duo.nl/particulier/studiefinanciering/ kun je zien uit welke bedragen de studiefinanciering bestaat. Je hebt recht op een aanvullende beurs als je aan een aantal voorwaarden voldoet. Het inkomen van je ouders mag bijvoorbeeld niet te hoog zijn.

Krijgen of terugbetalen?

- Niveau 1 en 2
Als je op niveau 1 of 2 je opleiding doet, is de studiefinanciering altijd een gift. Je krijgt de basisbeurs, de mogelijke aanvullende beurs en het studentenreisproduct cadeau.
- Niveau 3 en 4
Als je op niveau 3 of 4 je opleiding doet, zijn de basisbeurs, de aanvullende beurs en het studentenreisproduct alleen een gift als je binnen 10 jaar je diploma haalt. Haal je geen diploma, dan moet je alles terugbetalen.
- Voor alle niveaus geldt dat je een mogelijke schuld in 15 jaar moet afbetalen.

Mag je bijverdienen?

Je mag maximaal € 15.415,63 bijverdienen. Op het moment dat je weet dat je meer dan dit bedrag gaat verdienen, kun je beter je studiefinanciering en je studentenreisproduct (tijdelijk) stopzetten. Anders moet je het bedrag dat je boven die 'bijverdiengrens' verdient, terugbetalen. Er kan nog 3 tot 5 jaar later worden gecontroleerd hoeveel je hebt bijverdiend. Een terugbetaling kan op dat moment heel slecht uitkomen en met het stopzetten voorkom je zo'n vervelend moment.

! Volg je een opleiding op niveau 3 of 4, met een aanvullende beurs en woon je nog bij je ouders? Dan krijg je per jaar zo'n € 5.000 van DUO. Stop je na 2 jaar, dan heb je een schuld van ongeveer € 10.000 bij DUO. Ook moet je de kosten voor je studentenreisproduct terugbetalen en betaal je rente over het totale bedrag. Je uiteindelijke schuld is dus nog een stuk hoger dan € 10.000.

Studiefinanciering

hoger onderwijs

Recht op studiefinanciering?

Als je een voltijdsopleiding volgt op het hbo of de universiteit, heb je recht op studiefinanciering. Ook als je nog geen 18 bent.

Wat is studiefinanciering?

- Een aanvullende beurs
- Een lening
- Collegegeldkrediet
- Het studentenreisproduct

Wanneer krijg je studiefinanciering?

Als je je hebt ingeschreven op een hbo of universiteit, kun je studiefinanciering aanvragen. Vraag de studiefinanciering en het studentenreisproduct uiterlijk 3 maanden voor het begin van je studie aan.

Collegegeld betalen?

Op het hbo en de universiteit betaal je collegegeld. In het eerste jaar betaal je de helft. Daarna is het bedrag jaarlijks ongeveer € 2.150. Het precieze bedrag voor het volgende studiejaar staat in de loop van 2021 vast. Om je collegegeld te kunnen betalen, kun je bij DUO geld lenen. Je vraagt dan een collegegeldkrediet aan.

Wat zijn de bedragen?

Op duo.nl/particulier/studiefinanciering/ kun je zien uit welke bedragen de studiefinanciering bestaat. Er is geen bijverdiengrens. Voor een aanvullende beurs gelden voorwaarden. Het inkomen van je ouders mag bijvoorbeeld niet te hoog zijn.

Krijgen of terugbetalen?

- De aanvullende beurs en het studentenreisproduct zijn een prestatiebeurs. Je hoeft ze niet terug te betalen als je je studie binnen 10 jaar afrondt.
- Het collegegeldkrediet en de lening die je bij DUO kunt afsluiten, zijn geen gift. Na afloop van je studie heb je een termijn van 35 jaar om deze leningen terug te betalen.

! Voorbeeld: leen je maximaal en ontvang je collegegeldkrediet dan heb je na 4 jaar studie (hbo) een schuld van ongeveer € 33.000 en na 5 jaar (universiteit) van circa € 42.000 (zonder rente). Het inkomen dat je na je studie hebt, is bepalend voor het bedrag dat je maandelijks moet aflossen.

Geld van DUO

Geld lenen = geld terugbetalen

Vaak meer dan je hebt geleend omdat er aan het geleende bedrag rente wordt toegevoegd. Als je geen andere mogelijkheden hebt om je studie te betalen, is een lening bij DUO een oplossing. Of als je zoveel werkt om je opleiding te betalen dat je niet meer aan studeren toe komt. Reken met een tool op duo.nl uit hoeveel je nodig hebt en hoeveel je kunt ontvangen. Dat hangt onder meer af van waar je woont: nog bij je ouders thuis of op jezelf?

Geen recht op een aanvullende beurs?

Een kwart van de studenten die recht heeft op een aanvullende beurs, maakt daar geen gebruik van. Daarmee lopen ze zo'n € 175 per maand mis. Check daarom altijd of je voor een aanvullende beurs in aanmerking komt. Als je geen recht hebt op een aanvullende beurs, kun je het maximale bedrag van de aanvullende beurs lenen.

Aanloofphase en aflofase

Als je klaar bent met je studie of eerder bent gestopt, begin je met het aflossen van je lening. Er zijn twee fases waarin dat gebeurt:

- De aanloofphase = de periode van 2 jaar waarin je nog niet verplicht moet aflossen, maar waarin je wel al mag beginnen met terugbetalen. Deze fase is er niet voor niets. Als je na je studie niet meteen voldoende inkomen hebt, hoef je niet af te lossen. Kan je wel aflossen dan is het slim om in de aanloofphase al te beginnen. De rente van deze 2 jaar loopt namelijk gewoon door en komt bovenop de schuld die je al had. Ook wen je meteen aan de maandelijkse vaste uitgave aan aflossing als je in de aanloofphase al begint.
- De aflofase = de periode waarin je verplicht bent om je studieschuld af te lossen. De aflofase duurt 15 jaar voor mbo-studenten. Hbo- en wo-studenten hebben 35 jaar om terug te betalen. De hoogte van het bedrag dat je maandelijks aflost, is onder meer afhankelijk van de hoogte van jouw schuld en de hoogte van jouw inkomen.

Hoe hoog is de rente?

De rente wisselt tijdens je studie elk kalenderjaar. Na je studietijd staat het rentepercentage steeds voor 5 jaar vast. Op duo.nl staat de actuele rente.

Moet je lenen om te kunnen studeren?

Kies dan voor een lening van DUO. De rente bij DUO is lager dan bij de bank. Maar let op:

- Je gaat een financiële verplichting aan en je moet de lening met rente terugbetalen.
- Je hebt na je studie minder geld te besteden omdat je je studieschuld moet terugbetalen.

Een studieschuld heeft invloed op het maximale bedrag van een hypotheek. Hoe hoger je studieschuld is, hoe minder je (maximaal) kunt lenen als je een huis wilt kopen.

! Heb je een beperking en is werken naast je studie lastig? Dan kun je in aanmerking komen voor een toeslag van de gemeente. Check op rotterdam.nl/wonen-leven/rondkomen-jongeren wat de voorwaarden zijn.

! Ben je 18 en zit je nog op de middelbare school? Dan heb je recht op een tegemoetkoming voor scholieren. De tegemoetkoming krijg je op je eigen rekening gestort en hoef je niet terug te betalen.

Op duo.nl kun je de hoogte van het bedrag berekenen en de tegemoetkoming aanvragen.

Stop tijdig je studentenreisproduct

Stop je studentenreisproduct uiterlijk de 10^e dag van de maand waarin je geen recht meer hebt. Dat kan bij een ophaalautomaat. Je krijgt alleen een ov-boete als je met je studentenreisproduct reist, terwijl je er geen recht meer op hebt. In de 1ste maand nadat je recht op het studentenreisproduct is afgelopen, is de ov-boete € 75 per halve maand. Gebruik je het ná die 1ste maand, dan is de boete € 150 per halve maand.

! DUO is gemakkelijk te bereiken via het kantoor in Rotterdam: Laan op Zuid 45. Maak een afspraak via de website duo.nl. Als je formulieren moet inleveren, kan dat ook op het kantoor. Daar kan een medewerker van DUO meteen controleren of je alles goed hebt ingevuld.

Geen ouders die je financieel steunen?

Zijn jouw ouders buiten beeld, bijvoorbeeld omdat je geen contact meer met ze hebt, dan kun je bij DUO aanvragen hen buiten beschouwing te laten. Tijdens dit proces, dat soms lang kan duren, vraagt DUO om veel informatie. Het is, als je jouw studiefinanciering wilt verhogen, wel belangrijk om dit te doen. Lukt het niet alleen, vraag dan om hulp, bijvoorbeeld bij het Jongerenloket of de maatschappelijk werker op school.

Jaleesa, 18: "Ik ben even gestopt met mijn mbo-opleiding, omdat ik wil nadenken over mijn toekomst en wat voor soort opleiding ik nou echt wil gaan doen. Ik ben alleen vergeten om mijn OV-kaart stop te zetten. Nu heb ik een schuld van € 750 bij DUO omdat ik drie maanden niet naar school ben geweest, maar wel OV had. Dat is echt heel erg, ik wou dat ik dit van tevoren had geweten!"

10. Wonen

Een verandering in je woonsituatie heeft invloed op je geldzaken.

Waar let je op als je:

- bij je ouders woont?
- op jezelf gaat wonen?
- gaat samenwonen?

Bij je ouders wonen

Werk je en ontvangen je ouders huurtoeslag? Dan kan jouw inkomen invloed hebben op de hoogte van die toeslag. Er wordt namelijk gekeken naar het inkomen van alle bewoners op één adres. Tot je 23ste mag je € 5.044 per jaar bijverdienen zonder dat dat invloed heeft op de huurtoeslag. Kijk voor meer informatie op toeslagen.nl.

Is jullie gezamenlijke inkomen te hoog voor huurtoeslag, dan raken je ouders de toeslag kwijt. Bespreek samen hoe jullie dit verlies aan inkomsten kunnen opvangen. Misschien kun je kostgeld betalen en zo een bijdrage leveren aan de boodschappen, de huur, energie, enz.

Zoek je woonruimte?

Ben je op zoek naar een kamer of huisje? Dat is meestal niet eenvoudig! Er zijn verschillende manieren om te zoeken naar woonruimte. Je kunt je inschrijven bij Woonnet Rijnmond voor een sociale huurwoning. Het JIP heeft een Kamermap waarin particuliere kamers te vinden zijn. Het JIP is te bereiken via rotterdam@jip.org en 06-38 03 67 34 (bellen en Whatsapp). Het Jip heeft twee bezoekadressen: Huis van de Wijk de Branding aan de Isaac Hubertstraat 153 Huis van de Wijk het Middelpunt aan de Slinge 250. Check jip.org/over-het-jip/ voor de openingstijden.

Maar ook op internet is veel te vinden. Er zijn websites waar je je kunt inschrijven om te kunnen reageren op woningen. Let wel goed op of je hiervoor moet betalen. Er zijn ook sites waar dit gratis kan. Als je op kamers gaat in een studentenhuis, dan deel je vaak toilet, douche en keuken met de medebewoners.

Als je liever alles voor jezelf hebt dan kun je een studio huren, één ruimte met alles erin. Soms stelt de verhuurder dan wel eisen, bijvoorbeeld dat je studiefinanciering vanuit DUO krijgt of een eigen inkomen uit werk hebt. Als je een uitkering hebt, zijn woningen van particuliere verhuurders niet altijd toegankelijk. Houd hier rekening mee. Ga bij het JIP langs als het je niet lukt om een kamer te vinden.

Er zijn nogal wat regels en wetten op het gebied van huisvesting. Kijk hier voor meer informatie: rotterdam.nl/loket/huisvestingsvergunning.

Huurwoning

Zodra je achttien bent, kun je je inschrijven voor een sociale huurwoning bij Woonnet Rijnmond. Het is verstandig om dat zo snel mogelijk te doen omdat er lange wachttijden zijn. Als je je inschrijft, krijg je een digitale woonpas. Die kost € 10 per jaar. Bij Woonnet Rijnmond zijn verschillende corporaties aangesloten die woningen verhuren. Deze huizen zijn een stuk goedkoper dan particuliere woningen. Om

snel in aanmerking te komen voor een woning, kun je reageren op 'loting woningen' en direct kans maken. Kijk voor meer informatie op woonnetrijnmond.nl.

Ben je tussen 18 tot en met 22 jaar en heb je geen thuiswonende kinderen? Dan kun je via Woonstad Rotterdam een jongerenwoning huren. Je schrijft je in voor een jongerenwoning bij Woonnet Rijnmond. Daar worden de woningen ook geadverteerd. Je herkent ze aan het label 'jongerenwoning'. Krijg je een woning aangeboden, dan onderteken je een jongerencontract voor 5 jaar. Als je de woning accepteert, blijft je inschrijfduur behouden. Zo kom je straks makkelijker aan een volgend huurhuis.

Ben je (aankomend) voltijd mbo, hbo of wo student in Rotterdam, en in de leeftijd van 17 tot en met 27 jaar? Schrijf je dan in voor een studentenwoning via stadswonenrotterdam.nl.

In uitzonderlijke gevallen kun je je ook voor je achttiende inschrijven bij Woonnet Rijnmond. Kijk hier meer informatie: woonnetrijnmond.nl. Woningcorporatie Vestia heeft een jongerenafdeling. Hier is de wachttijd voor een woning korter en kun je ook in aanmerking komen voor kamers of tijdelijke woonruimte. Vestia stelt als eis dat je minimaal achttien moet zijn. Kijk op stadswonenrotterdam.nl

voor meer informatie en het woningaanbod.

Ook sommige makelaars hebben huurwoningen in beheer. Zij werken vaak zonder een wachtlijst, of met een korte wachtlijst. Vraag hen regelmatig (aan het eind van de maand) te informeren of er huizen vrijkomen. Een makelaar vraagt meestal wel bemiddelingsgeld. Die kosten bestaan meestal uit een maand huur. Dit bedrag betaal je alleen als je het aangeboden huis accepteert.

Anti-kraak

Als je anti-kraak woont, beheer je tijdelijk een pand. Zo wordt het voor anderen onmogelijk om het pand te kraken. Anti-kraakwoningen zijn vaak groot, maar je woont er altijd tijdelijk. Je spreekt met het anti-kraakbedrijf af dat je akkoord gaat met de tijdelijke vorm van 'beheren'. Hoe lang dat is, is meestal van tevoren niet duidelijk. Je gaat ook akkoord met een korte opzegtermijn (meestal twee weken) en hebt geen woonrechten. Je zult dus flexibel moeten zijn omdat je nooit weet wanneer je weer moet verhuizen. In ruil betaal je daarvoor vaak minder huur en heb je veel ruimte. Als je anti-kraak wilt wonen, kan dat via een anti-kraakbureau of via-via. Als je iemand kent die anti-kraak woont, kan diegene je introduceren. Bureaus vind je via: interveste.nl, cameloteurope.com, alvast.nl, adhocbeheer.nl, of livable.nl.

Huurcontract

In een huurcontract staan de afspraken met je huisbaas. Hoeveel huur betaal je? Moet je servicekosten betalen? Waar mag je gebruik van maken? Wat is de opzegtermijn en wanneer gaat de huur omhoog? Ook als je op kamers gaat, is een huurcontract belangrijk. Je hebt het bijvoorbeeld nodig om je te kunnen inschrijven bij je nieuwe gemeente.

! De Woonbond heeft voorbeelden van huurcontracten. Ook geven ze info waarmee je kunt berekenen of je niet te veel huur betaalt. Kijk op woonbond.nl.

Borg en overname

De verhuurder kan een borg vragen. Meestal is dat één maand huur. Dit geld krijg je terug als je verhuist, tenzij je dingen kapot hebt gemaakt. Het is dus belangrijk dat je samen met je huisbaas de woning controleert voor je er gaat wonen. Zo voorkom je dat je achteraf te horen krijgt dat er dingen kapot zijn en jij hiervoor moet betalen. Het is dan moeilijk te bewijzen dat jij dat niet gedaan hebt. Maak als bewijs ook foto's van dingen die stuk zijn op het moment dat jij de woning betreft, zoals een kapotte wastafel of gaten in de muur. Soms kun je spullen overnemen van de vorige bewoner, zoals vloerbedekking, gordijnen of huishoudelijke apparatuur. Bedenk of je sommige spullen misschien ergens anders goedkoper kunt krijgen.

⚡ De verhuurder of de vorige bewoner kunnen ook om sleutelgeld vragen. Dit is overnamegeld waar je niets voor terugkrijgt. Sleutelgeld is verboden, maar het komt nog vaak voor.

Aansluitingen regelen

Vaak worden energie en water niet echt afgesloten bij een verhuizing. Ze blijven gewoon beschikbaar. Maar je moet wel een leverancier uitkiezen. Maak je keuze en geef de meterstanden door aan jouw water- en energieleverancier. Voor telefoon, televisie en internet moet je meestal ook zelf een aansluiting of abonnement regelen.

! Als energie niet bij de huur is inbegrepen, kijk dan kritisch naar de aanbieder. Je kunt veel geld besparen door van leverancier te veranderen. Check verschillende vergelijkingssites voor energiemaatschappijen.

Inboedelverzekering

Een inboedelverzekering beschermt de spullen die in je kamer of woning staan. Als je spullen kapot gaan of je verliest ze door brand, diefstal, inbraak of water en storm, dan vergoedt de verzekeringsmaatschappij deze spullen. De premie is een paar euro per maand. Kijk op vergelijkingssites om verschillende inboedelverzekeringen te vergelijken. Bedenk goed wat je wel en niet verzekerd wil hebben.

! Check of het goedkoper is om je aansprakelijkheidsverzekering en inboedelverzekering bij dezelfde verzekeraar af te sluiten.

Soms zit de inboedelverzekering al in de huurprijs van een studentenwoning. Controleer of dit voldoende is voor jou en wat de voorwaarden zijn.

Inschrijven bij de gemeente

Verhuis je naar een andere gemeente, dan moet je je daar binnen vijf dagen inschrijven. Je nieuwe gemeente schrijft je dan uit bij je oude gemeente. Als je je later inschrijft, heb je kans op een boete. Verhuis je binnen dezelfde gemeente? Dan hoeft je alleen je nieuwe adres door te geven. Geef je adres ook aan andere instanties door, zodat je post goed bezorgd wordt.

! Check van tevoren bij de gemeente of je je kunt inschrijven op dat adres. Als dit niet kan, dan kan er sprake zijn van onderhuur. Dat is niet toegestaan. En dan heb je geen recht op bijvoorbeeld studiefinanciering of huurtoeslag. Ga dus niet akkoord met een woning zónder inschrijving. Kijk voor meer info op rotterdam.nl/verhuizen.

Checklist wonen

- ✓ Schrijf je in bij Woonnet Rijnmond
- ✓ Hou het actuele woningaanbod in de gaten.
- ✓ Reageer op woningen.
- ✓ Plan een bezichtiging in.
- ✓ Is de huurprijs niet te hoog? Kan ik huurtoeslag aanvragen?

Als je de woning hebt geaccepteerd:

- ✓ Is alles dat van belang is, opgenomen in het contract?
- ✓ Teken het contract en neem de sleutel van de woning in ontvangst.
- ✓ Vraag om de juiste papieren van de verhuurder en schrijf je in bij de gemeente.
- ✓ Huurtoeslag aanvragen.

Huurtoeslag aanvragen

Woon je op kamers? Dan kun je huurtoeslag aanvragen als je een zelfstandige woonruimte hebt. Dat wil zeggen een eigen kamer met een eigen keuken en eigen toilet. Hiervoor moet je bij de gemeente ingeschreven staan op het woonadres waarvoor je huurtoeslag aanvraagt. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van de huurprijs, je leeftijd, inkomen en vermogen.

Acties:

- Lees de voorwaarden voor huurtoeslag op toeslagen.nl.
- Maak een proefberekening om te zien of je in aanmerking komt. Kijk op toeslagen.nl en zoek op 'proefberekening toeslagen'.
- Heb je recht op huurtoeslag? Vraag deze dan aan via mijn.toeslagen.nl.

Lokale lasten

Als je op jezelf gaat wonen, krijg je ook te maken met lokale lasten. Per gemeente verschilt de hoogte van deze lasten. Je krijgt een aanslag met een jaarbedrag dat je in 10 maandelijkse termijnen kunt betalen. Dit zijn de lokale lasten:

- Reinigingsheffing: het bedrag dat je aan de gemeente betaalt om het afval te laten ophalen.
- Rioolheffing: het bedrag dat je aan de gemeente betaalt voor de kosten van de riolering.
- Hondenbelasting: als je een hond hebt, betaal je meestal hondenbelasting. Je moet zelf bij de gemeente melden dat je een hond hebt. Soms wordt er aan huis gecontroleerd.
- Onroerendezaakbelasting (OZB): als je in een koophuis woont, betaal je OZB over de waarde van je huis (de WOZ-waarde). De gemeente bepaalt de waarde van je huis.
- Waterzuiveringsheffing: het bedrag dat je aan het waterschap betaalt voor het zuiveren van rioolwater.
- Ingezetenenheffing: het bedrag dat je aan het waterschap betaalt om de dijken te onderhouden.

! Heb je een laag inkomen? Dan kun je kwijtschelding krijgen voor lokale lasten. Kijk voor meer info op rotterdam.nl/kwijtschelding.

Samenwonen

Woon je samen met je vriend of vriendin? Dan zijn jullie beiden verantwoordelijk en aansprakelijk voor het op tijd betalen van huur, energie, verzekeringen en gemeentelijke belastingen. Daarom is het belangrijk om de volgende dingen samen goed te regelen:

- Op wiens naam staat het huurcontract? Diegene is verantwoordelijk voor het betalen van de huur.
- Wat spreek je af over het samen delen van de kosten (wonen, eten, verzekeringen)?
- Kun je de kamer of woning overnemen van je vriend of vriendin mochten jullie uit elkaar gaan?

! Maak goede afspraken samen. Bekijk de tips over het samen delen van kosten op: nibud.nl/consumenten/samenwonen-wie-betaalt-wat.

foto: Arnooud Verhey

11. Check je leefstijl!

>> terug naar de inhoudsopgave

Gezondheid

Zorg goed voor jezelf, want je gezondheid is belangrijk! Gezond eten en genoeg bewegen is goed voor je lijf én voor je geest. Voor goedkoop en gezond eten is [bijstandsgerechten.nl](#) een leuke site. Met een gezond eetpatroon kun je veel geld besparen. Ook als je minder vlees en meer groente eet, ben je veel goedkoper uit.

! Maak een boodschappenlijstje voor de hele week en ga niet dagelijks naar de supermarkt. Zo bespaar je geld

- ✓ Doe geen boodschappen als je honger hebt.
- ✓ Kies voor huismerken, die zijn goedkoper.
- ✓ Koop groente, zaadjes, noten en fruit op de markt aan het einde van de dag. Dan willen de marktkoopliden van hun laatste waar af en kun je goede deals maken.

⚡ Op de website [testjeleefstijl.nl](#) vind je meer informatie over allerlei onderwerpen die je helpen bij het krijgen en volhouden van een gezonde leefstijl.

Zit je niet lekker in je vel?

Je bent hier echt niet alleen in, dus schaam je niet en praat erover! @ease helpt jongeren die met vragen rondlopen of niet goed in hun vel zitten. Je kunt er terecht voor een gesprek via de chat of op locatie. Dat kan anoniem en er zijn geen wachtlijsten. Meer informatie op [ease.nl/rotterdam.php](#).

Je kunt ook zelf aan de slag met de online training E-health van Avant Sanare. Die is gericht op het verminderen van (lichte) klachten zoals paniek, depressie, angst, piekeren, rouw, balans en omgaan met schulden. Kijk op [avantsanare.nl/cursussen/e-health-voor-jongeren](#).

Join Us helpt in samenwerking met Wmo Radar Rotterdamse jongeren die zich eenzaam voelen. Bij Join us doe je veel leuke dingen en krijg je begeleiding om sociaal sterker te worden. Kijk op: [join-us.nu/jongeren](#).

Ben jij tussen de 18 en 24 jaar en heb je behoefte aan een luisterend oor? Speciaal voor jou is er de gratis supportlijn Alles Oké? Bel naar 0800 - 04 50 of ga naar de chat op [allesoke.nl](#).

Zie je geen uitkomst meer of maak je je zorgen om iemand die het leven niet meer ziet zitten? Dan is het goed daar met iemand over te praten via de 113 Zelfmoordpreventie hulplijn. Dit kan dag en nacht, anoniem en vertrouwelijk. Bel 0800-113 of chat via [113.nl](#).

Heb je een chronische aandoening op beperking? Kijk eens op [jongpit.nl](#). Daar lees je hoe je een studie kunt volgen. Of hoe je met de juiste aanpassingen kunt werken. En waar je recht op hebt en hoe je met je aandoening om kunt gaan.

Beweging

Om gezond te blijven moet je genoeg bewegen. Dat hoeft niet veel te kosten, wandelen en fietsen zijn helemaal gratis! En als je een vriend of vriendin meeneemt is het nog gezellig ook. Wil je liever naar de sportschool? Er zijn in Rotterdam sportscholen waar je per keer kunt betalen. Soms kost dat maar € 1,50. Als je bij een vereniging wilt sporten, moet je goed kijken naar hoeveel contributie je betaalt. Er zijn vaak speciale tarieven voor studenten.

- ✓ Maak een gewoonte van bewegen. Neem bijvoorbeeld de trap in plaats van de lift.
- ✓ Bewegen verkleint de kans op ziektes en is goed voor je mentale gezondheid.
- ✓ Zorg dat je ieder week minstens 2,5 uur actief bent.
- ✓ Kies een sport die bij jou past, zo hou je het gemakkelijker vol
- ✓ Ga samen sporten, dat motiveert extra.

Alcohol

NIX 18 staat voor niet roken en niet drinken tot je 18 bent. Vanaf je achttiende mag je volgens de wet alcohol kopen, maar het feit dat het dan mag, betekent niet dat het goed voor je is. Alcohol verdooft je hersenen waardoor je je anders dan normaal gaat gedragen. Je gaat misschien dingen doen die je anders niet zou doen. Het kan er ook voor zorgen dat je hersenen minder goed werken. Je kunt bijvoorbeeld problemen

krijgen met je geheugen. Hoe jonger je bent, hoe slechter alcohol voor je is omdat je hersenen dan nog volop in ontwikkeling zijn. Ga daarom verantwoord om met alcohol. Mocht je meer willen weten over het drinken en de gevolgen van alcohol, kijk dan op alcoholinfo.nl.

Drugs

Drugs gebruiken is nooit zonder risico. Mocht je er toch voor kiezen om drugs te gebruiken, informeer jezelf dan goed over het middel en de risico's. Kijk voor meer informatie op drugsinfo.nl. Informatie over het testen van drugs vind je op: drugs-test.nl.

Voor veel zaken rond je gezondheid kun je terecht bij de huisarts of de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD). De GGD heeft een speciale site voor alles over jongeren en gezondheid: jouwggd.nl. Mocht je vragen of zorgen hebben over middelengebruik, alcohol, gamen of gokken, dan kun je terecht bij de afdeling preventie van Youz. Dit kan via 088-230 3030 of youz.nl.

Twijfel je over je gebruik of heb je vragen? Download dan de Denk Na Joh-app. In deze app vul je een vragenlijst in over je gebruik. Daar komt dan een advies uit. Je kunt in de app ook je zorgen over het gebruik van een ander checken. Er is ook een bibliotheek met informatie over verschillende middelen.

Soa

Seks kan plezierig, opwindend en ontspannend zijn. Maar er zijn ook risico's, zoals onbedoelde zwangerschap of seksueel overdraagbare aandoeningen (soa). Dat zijn infecties die je kunt oplopen door onveilig seksueel contact, zoals chlamydia, hiv of syfilis. Je kunt hiv en hepatitis B ook krijgen bij gezamenlijk gebruik van naalden of spuiten.

Soms heb je een soa zonder dat je er iets van merkt. Daardoor kun je er lang mee blijven lopen en geef je de soa ongemerkt door als je seks hebt. Vrouwen kunnen tijdens de zwangerschap en geboorte een soa overdragen op hun kind.

Laat je daarom na onveilige seks altijd testen. Dat kan anoniem en gratis bij de GGD of bij de huisarts. De meeste soa's zijn goed te behandelen. Kijk op sense.info voor meer informatie. Als je een soa hebt, vertel het dan aan je sekspartners. Tips voor zo'n gesprek vind je op partnerwaarschuwing.nl.

Wil je vrijen zonder zorgen om een soa? Gebruik dan een condoom. Op sense.info staat een instructiefilmpje over hoe je een condoom goed gebruikt. Bij het JIP kun je goedkoop condooms kopen (10 stuks voor 1 euro). Of koop ze online via: sense.info, soapoli.nl, partnerwaarschuwing.nl of condoomenzo.nl.

Kijk voor meer informatie over onderwerpen als gezondheid, relaties, lichaam, seks, gevoel, alcohol, roken, drugs en media op jouwggd.nl.

Social media

Via social media heb je contact met je vrienden, blijf je op de hoogte en kun je leuke nieuwe dingen ontdekken. Maar er kleven ook nadelen aan. Heb jij een account op social media, weet dan dat de informatie die je daar deelt niet meer privé is. Je vrienden kunnen die informatie inzien, maar ook onbekenden die gelinkt zijn aan jouw vrienden. Je kunt je privacy instellingen aanpassen, maar dat is niet altijd voldoende. Door bijvoorbeeld hackers of een datalek kunnen jouw gegevens toch door anderen worden gebruikt.

Let dus op wat je deelt op social media. Als je met nieuwe mensen in contact komt, of gaat solliciteren, kunnen mensen jou opzoeken op internet. Houd er dus rekening mee dat meer mensen dan alleen je vrienden, dingen over jou te weten kunnen komen. Natuurlijk zijn social media ook een middel waarmee je makkelijk in contact komt met andere mensen. Het kan bijdragen aan het vergroten van jouw netwerk. Maar let er op dat niet iedereen goede bedoelingen heeft en vertrouw niet zomaar iedereen die je van internet kent. Kijk voor meer informatie op laatjenethackmaken.nl.

Stemmen

Als je 18 bent mag je stemmen bij verkiezingen voor de Tweede Kamer, de gemeenteraad en de Provinciale Staten. Misschien denk je, politiek, wat heb ik daar mee te maken? Misschien op het eerste gezicht niet veel; maar alle regels in dit boekje over school, studiefinanciering, werk, uitkeringen en noem maar op, zijn er door politieke besluiten. Dus als je een mening hebt over dit soort onderwerpen, of over bijvoorbeeld het

klimaat of immigranten, ga dan vooral stemmen als je je stemkaart in de bus krijgt! Zoek een partij die het best bij jou past en ga naar de stembus. Als je niet stemt, heb je geen invloed op het beleid in jouw land en stad. Als je niet weet hoe en op welke partij je moet stemmen, vul dan een stemwijzer in. Vlak voor de verkiezingen vind je die online. Hoe en waar je precies kunt stemmen staat op je stemkaart en de brief die je erbij krijgt.

12. Grip op je geld?

Weet jij waar je geld blijft? Betaal je je rekeningen op tijd? Kun jij al je belangrijke papieren terugvinden? Kortom: heb je grip op je geld?

Waar let je op:

- Check elke week je saldo en uitgaven
- Plan elke maand je inkomsten en uitgaven
- Zet elke maand geld op een spaarrekening
- Bewaar je belangrijke documenten
- Regel je betalingen en houd je administratie op orde

Maakt geld gelukkig?

Of geld gelukkig maakt, is de vraag. Maar financieel geluk is wel een stuk verder weg als je geen overzicht hebt over je inkomsten en je uitgaven, als je belangrijke documenten kwijtraakt en als je geen geld achter de hand hebt om onverwachte grote uitgaven op te vangen. Grip op je geld zorgt er in ieder geval voor dat je niet óngelukkig wordt omdat je elke maand financiële stress hebt. Wat kun je doen om grip te krijgen en te houden?

Check elke week je saldo en uitgaven

Bekijk minstens één keer in de week je saldo in je bankapp. Dan weet je meteen wat je nog hebt en kom je niet voor verrassingen te staan. Kijk ook naar de bedragen die zijn afgeschreven. Kloppen ze of is er ten onrechte geld afgeschreven? Heb je je rekeningen inderdaad betaald?

Plan elke maand je inkomsten en uitgaven

Als je vooruitkijkt, kun je beter inschatten of je ergens geld overhoudt of juist te kort gaat komen. Om te beginnen kun je per maand een overzicht van je inkomsten en uitgaven maken. Zo weet je precies wat er binnenkomt en wat er sowieso uit zal gaan. Op den duur kun je maanden met elkaar vergelijken en kijken wanneer je meer of minder uitgeeft en waarom. Zo weet je: doe ik maar wat of ga ik juist bewust met mijn geld om?

Kijk op nibud.nl/studentenbegroting of op nibud.nl/consumenten/een-maandbegroting-maken en download het formulier. Schrap posten die je niet hebt of voeg andere toe.

! Grip krijgen en houden: kom in actie!

- Wil je weten welke uitgaven bij jou passen en hoe anderen dat doen? Ga dan naar nibud.nl/persoonlijk-budgetadvies.
- Maak elke maand een begroting.
- Houd je uitgaven bij in een (online) kasboek of bijvoorbeeld een excel.
- Zet elke maand wat geld apart.
- Zet meer geld apart in de maanden waarin je inkomsten hoger zijn.
- Pas je uitgaven aan in de maanden waarin je inkomsten lager zijn.

Rijke en arme maanden

Als je studeert en werkt, heb je soms de ene maand meer inkomsten dan de andere. Extraatjes als vakantiegeld

en een eindejaarsuitkering krijg je vaak maar één keer per jaar. Zet in de maanden waarin je meer inkomsten hebt geld opzij voor de maanden waarin je krappert zit.

Dure en goedkope maanden

Ook je uitgaven zijn de ene maand hoger dan de andere. Houd je aan het eind van de maand geld over? Zet het op je spaarrekening. Dat geld heb je misschien later nodig voor een grote uitgave, bijvoorbeeld je vakantie.

Spaar elke maand

Sparen doe je voor later, maar ook voor nu. Want nu kun je onverwachte kosten maken die te hoog zijn om van je maandelijkse inkomsten te betalen. Reparatie of vervanging van je telefoon of je laptop bijvoorbeeld. Of het verplichte eigen risico van je zorgverzekering. Of een boete. Met geld achter de hand voor dit soort onverwachte uitgaven, voorkom je financiële problemen. Zet elke maand een bedrag opzij, het liefst 10 procent. Dat is ongeveer het bedrag dat je elk jaar nodig hebt voor dit soort kosten.

Spaar jij al automatisch?

Sparen gaat makkelijker als je het bedrag maandelijks automatisch naar je spaarrekening laat overschrijven. Zo hoef je niet meer na te denken over sparen; het gebeurt gewoon vanzelf. Is er een maand dat het niet uitkomt om te sparen, dan kun je het bedrag altijd terugstorten.

! Spaar automatisch op de dag nadat je salaris wordt gestort. Dan staat er altijd genoeg geld op je rekening.

Reageer op tijd

Op sommige mails en berichten moet je binnen een bepaalde tijd reageren. Kijk goed hoeveel tijd je hebt. Rekeningen moet je vaak binnen 14 dagen betalen. Bij mails van DUO, de Belastingdienst (voor je zorgtoeslag) en andere organisaties heb je soms een aantal weken de tijd om een bericht terug te sturen.

! De overheid (de Belastingdienst, de SVB, je gemeente, het UWV) stuurt je vaak berichten via mijn.overheid.nl. Activeer daar je Berichtenbox.

Bewaar belangrijke documenten

Waar bewaar jij je diploma's, je PUK-code, je contracten? Iedereen heeft belangrijke documenten die je moet bewaren. Handig om ze te ordenen, dan vind je ze gemakkelijk terug. Maar wat moet je nu echt bewaren? En hoe dan? Gebruik de gratis Nibud Bewaarwijzer om je belangrijke documenten een plek te geven. Kijk 1 keer per jaar welke documenten je nog moet bewaren en welke weg kunnen. Contracten moet je bijvoorbeeld langer bewaren dan verlopen garantiebewijzen of bonnetjes van spullen die je al niet meer hebt. De Bewaarwijzer vind je op nibudbewaarwijzer.nl (ook handig voor je ouders!).

Wat moet je bewaren?

- Studie: diploma's, mails van DUO
- Werk: salarisstroken, jaaropgave, arbeidscontract
- Vervoer: OV, fiets, scooter, auto
- Toeslagen: brieven van de Belastingdienst
- Aankoopbewijzen: bonnen, facturen, garantiebewijzen
- Wonen: huurcontract, lokale lasten
- Contracten: abonnementen, PUK-code
- Identiteitsbewijs: paspoort, rijbewijs

Je financiële administratie

Zorg voor overzicht en betaal je rekeningen op tijd. Zo voorkom je boetes. Dat doe je zo:

- Bewaar belangrijke documenten op een plek waar je ze snel terug kunt vinden.
- Bekijk elke dag of er belangrijke mail is binnengekomen.
- Bekijk mijn-omgevingen zodra je een mail krijgt die daarover gaat.
- Werk je administratie elke week bij zodat je rekeningen niet kunt vergeten.
- Als je samenwoont, houd elkaar dan elke maand op de hoogte van jullie geldzaken. Is er iets veranderd? Zijn er bijzondere rekeningen binnengekomen?

Regel je betalingen

Zorg dat je je betalingen goed regelt:

- Betaal je vaste lasten het liefst automatisch.
- Betaal rekeningen meteen of zet een betaalopdracht klaar.
- Online kopen: doe het veilig!

! Vaak kun je online aankopen ook achteraf betalen, bijvoorbeeld met AfterPay. Je hebt dan meestal 14 dagen de tijd. Als je vergeet te betalen, ben je zeker niet de enige. Vervelend is wel dat je vaak een boete krijgt als je te laat bent.

Download de AfterPay app en betaal meteen als je blij bent met je aankoop.

Betaal je vaste lasten automatisch

Zo voorkom je dat je een rekening per ongeluk over het hoofd ziet. Controleer wel altijd of de bedragen ook echt zijn afgeschreven.

! Zorg dat er genoeg geld op je rekening staat. Anders gaan de betalingen niet door.

Betaalopdrachten klaarzetten

Betaal je bepaalde rekeningen niet automatisch? Maak een betaalopdracht met een betaaldatum aan (via de site van je bank of je bankapp) zodra de rekening binnen is gekomen. Zo voorkom je dat je vergeet te betalen.

 Rekening niet betaald? Dan krijg je te maken met administratieve kosten en incassokosten. Voor een rekening van € 150 kan dit oplopen tot € 40 of meer. Hoe langer je niet betaalt, hoe hoger de kosten worden.

Online kopen? Doe het veilig!

Webwinkels van bekende aanbieders kun je over het algemeen vertrouwen. Maar bij kleinere, onbekende winkels en op veiling- of advertentiewebsites, is het soms moeilijk om in te schatten of de verkoper doet wat hij belooft. Een paar tips:

- Koop bij een bekende online winkel.
- Vraag vrienden en familie naar hun ervaringen.
- Vergelijk prijzen en lees meningen van anderen.
- Check of de winkel het Thuiswinkel Waarborg heeft.
- Kijk of contactgegevens van de winkel op de site staan.
- Blijf alert: zijn de prijzen te mooi om waar te zijn? Ziet de website er amateuristisch uit? Zit er een spelfout in de naam van de site of staat de site vol spelfouten? Dan is het verstandig om verder te kijken.

Betaalmethodes

Er zijn allerlei soorten uitgaven. Bij deze verschillende uitgaven horen ook verschillende betalingsmethodes. Bekijk alle voor- en nadelen op: nibud.nl/betaalmethodes.

 Waarom wil je iets graag hebben? Heb je het geld er wel voor of kun je dan andere dingen niet meer betalen? Wat gebeurt er als je het niet koopt? Verleidingen kunnen groot zijn en zijn soms lastig te weerstaan. Maar je wilt ook voorkomen dat je geen geld meer hebt als je écht iets nodig hebt, als je telefoon kapot is gevallen bijvoorbeeld. Check daarom bij jezelf of je die aankoop echt nu moet doen of dat je er ook een nachtje over kunt slapen. Blijf de baas over je geld, jij bepaalt wanneer en waaraan je het uitgeeft! Dat kan tenslotte maar één keer...

13. Abonnementen, contracten en verzekeringen afsluiten

Abonnementen en contracten afsluiten

Als je 18 jaar bent, mag je zelf een abonnement op jouw naam afsluiten, zoals een telefoon-, sport- of Netflix-abonnement. Je sluit dan een contract af en bent verplicht om de abonnementskosten te betalen.

Losse abonnementen, vaste lasten

Netflix, Spotify, mobiel internet, swapfiets, bloemen, boodschappenbox; overal kun je een abonnement op nemen. Fijn toch? Maar ondertussen zijn al die losse abonnementen gewoon vaste lasten. Dat wil zeggen dat je er een bepaalde tijd aan vastzit en er niet zomaar vanaf kan. Ook al zijn het allemaal kleine bedragen, samen loopt het al snel flink op. En weet je eigenlijk wel hoeveel je er hebt? Gebruik de handige online abonnementenlijst van het Nibud, daar kun je ze allemaal zó invullen. Zoek op nibud.nl/consumenten/grip-op-abonnementen.

Top 5 abonnementen:

1. Mobiele telefoon met internetbundel
2. Streamingdiensten
3. Combinatiepakket: internet, tv, telefoon
4. Online muziek
5. Openbaar vervoer

! Jongeren hebben gemiddeld 16 abonnementen. Hoeveel heb jij er? Meer of minder?

Check goed wat je afsluit:

- Hoelang duurt het abonnement?
- Loopt het abonnement daarna automatisch door of stopt het vanzelf?
- Kan ik er tussentijds vanaf of zit ik er tot het eind aan vast, ook al gebruik ik het niet meer?
- Hoeveel moet ik maandelijks betalen?
- Kan ik de datum van betaling aanpassen aan het moment dat mijn salaris wordt gestort?
- Vaak moet je een handtekening zetten als je een abonnement afsluit, maar soms is een telefonische toezegging ook geldig. Check je rechten via Consuwijzer.

Telefoonabonnement

Sluit je een telefoonabonnement af met een toestel dat duurder is dan € 250? Dan wordt dit gezien als een lening en daarom gemeld bij het Bureau Krediet Registratie (BKR). Kijk op bkr.nl om te zien wat dit betekent.

Leasen

Je kunt ook allerlei producten leasen: een swapfiets, auto en wasmachine. Dit kun je vergelijken met huren. Je betaalt een bedrag per maand voor het product, maar het is niet jouw eigendom. Aan het einde van het contract moet je het weer inleveren.

! Wil je een product leasen?

Let dan hier op:

- Hoelang loopt het contract?
- Kun je het contract eerder stoppen? Vaak kan dat niet en dan zit je lange tijd aan de maandelijkse kosten vast.
- Moet je een boete betalen als je het contract eerder stopt? Die boete is vaak hoog.
- Welke service hoort erbij? Wie betaalt bijvoorbeeld de reparatie als het product kapot gaat?
- Hoeveel betaal je in totaal tijdens de looptijd van het contract? Dat is vaak veel meer dan wat je in de winkel voor het product zou betalen.

Abonnementen stopzetten

Als je een abonnement wilt stopzetten, moet je dat vaak 1 of 2 maanden voordat het abonnement eindigt al doen. Zet daarom 2 maanden vóór die einddatum een herinnering in je telefoon. Dan kun je op dat moment bekijken of je het abonnement wilt laten doorlopen of meteen in actie komen om het op te zeggen.

Bewaar contracten

Bewaar je contracten altijd goed in een map of op je computer.

Zie Bewaar belangrijke documenten (p. 58).

Goed verzekerd op reis

Vanaf je 18^e ben je niet meer automatisch meeverzekerd bij de reisverzekering en annuleringsverzekering van je ouders. Die moet je dus zelf afsluiten als je op vakantie gaat.

Reisverzekering

De reisverzekering vergoedt bijvoorbeeld ziekenhuiskosten en diefstal van bagage tijdens een reis. De reisverzekering is niet verplicht. Het kan verstandig zijn om er een af te sluiten als je waardevolle spullen meeneemt op reis.

Waar moet je op letten?

- Check of je niet dubbel verzekerd bent. Een zorgverzekering dekt vaak ook medische kosten in het buitenland. Lees hiervoor de polisvoorwaarden van je zorgverzekering door.
- Als je binnen Europa reist, is een werelddekking niet nodig.
- Neem je geen dure spullen mee op reis, dan is een lage dekking vaak voldoende.
- Check hoelang je in het buitenland mag zijn voor de reisverzekering. Soms is dit niet langer dan 6 maanden.

! Ga je meerdere keren per jaar op vakantie? Dan kan een doorlopende reisverzekering goedkoper zijn. Dat is een verzekering die het hele jaar geldt.

Annuleringsverzekering

Een annuleringsverzekering vergoedt de kosten van je vakantie als je hebt geboekt, maar toch niet kunt gaan. Bijvoorbeeld omdat je ziek bent en niet kunt reizen. Ook als iemand uit jouw directe familie ernstig ziek wordt of overlijdt in de tijd dat jij op vakantie wilde gaan, vergoedt de annuleringsverzekering de kosten als je je vakantie moet afzeggen.

14. Geld te weinig

Heb jij weleens:

- je zorgverzekering niet op tijd betaald?
- een verkeersboete niet betaald?
- je telefoonrekening te laat betaald?
- online-aankopen niet op tijd betaald?
- rood gestaan bij de bank?
- geld geleend van je ouders of van vrienden?
- iets op afbetaling gekocht?

Heb je één of meer vragen met 'ja' beantwoord, dan heb je weleens een schuld gehad. In dit hoofdstuk lees je alles over rood staan, lenen en schulden.

Rood staan bij de bank

Rood staan is de mogelijkheid om in de min te staan op je bankrekening. Dat kost geld, want je betaalt rente over het bedrag dat je rood staat. Die rente is behoorlijk hoog en kan de maximale rente zijn die banken mogen vragen. Je betaalt tussen de 8 en 14 procent rente per jaar over het bedrag dat je rood staat.

! Je kunt je bank laten weten dat je niet rood wilt staan. Dan zetten zij die mogelijkheid stop. Zo voorkom je dat je meer geld uitgeeft dan dat je hebt.

Lenen bij een bank

Bij een bank kun je een persoonlijke lening of een doorlopend krediet afsluiten. Verdiep je goed in de verschillen tussen beide leenvormen. Als je een lening wilt afsluiten, kijkt de bank of jouw inkomen hoog genoeg is. Ook kijken ze bij Bureau Krediet Registratie (BKR) of je al een lening hebt of hebt gehad en hoe je deze terugbetaalt. Krijg je de lening, dan wordt deze geregistreerd bij BKR. Het doel van BKR is om te voorkomen dat mensen meer lenen dan ze kunnen terugbetalen. Kijk voor meer info op bkr.nl.

! Vergelijk op internet de rente die je betaalt bij verschillende banken en geldverstrekkers. Zij zijn verplicht om hun regelingen te publiceren. Dat heet de financiële bijsluiter. Vaak is de rente bij de ene bank minder hoog dan bij de andere.

Bureau Krediet Registratie (BKR)

Zodra je € 250 of meer leent, sta je geregistreerd bij het BKR. Dit bureau zorgt ervoor dat je niet zomaar overal geld kunt lenen. Dit is voor je eigen veiligheid! Als je geregistreerd bent bij het BKR kan het betekenen dat sommige dingen moeilijker worden, bijvoorbeeld het afsluiten van een energiecontract voor je woning of een hypotheek voor een huis. Als je bij het BKR geregistreerd staat, betaal je een borg voordat je een contract kunt afsluiten met een energieleverancier. Het bedrag van zo'n borg ligt tussen 300 en 1000 euro, dat verschilt per energieleverancier. Kijk op bkr.nl voor meer informatie.

Als je een lening wilt afsluiten is de bank of geldverstrekker verplicht je te toetsen bij het BKR. Ze kijken of je netjes aflost en of je nog ergens anders schulden hebt. Als je een lening afsluit, is de bank verplicht om jou aan te melden bij het BKR. Leningen die je hebt afgelost blijven 5 jaar zichtbaar voor kredietverstrekkers.

 Wist je dat telefoonabonnementen met een mobiel die meer waard is dan €250 ook worden geregistreerd bij het BKR? Hou hier dus rekening mee bij het afsluiten van een abonnement!

Stichting Preventel

Als je 18 jaar bent, kun je zelf een telefoonabonnement afsluiten. Aan de meeste abonnementen zit je 1 of 2 jaar vast en die moet je dus elke maand betalen. Betaal je niet? Dan heb je een schuld en kan je provider je aanmelden bij Stichting Preventel. Daar toetsen providers of je bij een andere provider openstaande rekeningen hebt. Zo voorkomen ze dat je een nieuw abonnement afsluit bij een ander. Want als je dat ook niet kunt betalen, ontstaat een nieuwe schuld. Laat het dus niet zover komen en betaal elke maand je telefoonrekening op tijd!

Lenen van ouders of vrienden

Je kunt ook privé geld lenen. Maak duidelijke afspraken over wanneer je het geld terugbetaalt. En bespreek of je extra geld moet betalen, zoals rente. Zo voorkom je ruzie of scheve gezichten.

Rekeningen te laat betaald

Heb je je zorgverzekering nog niet betaald? Of ben je te laat met je telefoonrekening? Als je een keer te laat betaalt, is dat geen ramp. Gebeurt het vaak, dan heb je blijkbaar te weinig geld om je verplichtingen na te komen. Kom dan in actie. Bel sowieso het bedrijf waar je een betalingsachterstand hebt en spreek af hoe je het geld alsnog betaalt, bijvoorbeeld in meerdere termijnen. Kom je zelf niet uit, vraag dan hulp. Kijk voor meer informatie op pagina 81.

Kopen op afbetaling

In sommige winkels kun je op afbetaling kopen. Je sluit dan een lening af bij die winkel. Let goed op want dit is een dure manier van lenen! Je bent vaak meer dan 60 maanden (5 jaar!) aan het aflossen. Soms krijg je een boete als je eerder wilt aflossen. En de rente is hoog: 10 procent is heel gewoon. Lenen bij de bank kan goedkoper zijn.

! Het lijkt misschien aantrekkelijk om een laptop te kopen voor € 14 per maand in plaats van in één keer € 650 te betalen. Maar bedenk wel dat je uiteindelijk veel meer betaalt als je per maand aflost, omdat je dan ook rente moet betalen. Zo betaal je al snel € 300 bovenop de originele prijs.

Een creditcard

Een creditcard is handig in het buitenland en voor het kopen van apps. Met de creditcardmaatschappij spreek je af tot welk bedrag je kunt uitgeven. Je kunt alle betalingen die je in een maand doet, in 1 keer aan het einde van de maand van je rekening laten afschrijven. In dat laatste geval is betalen met een creditcard een vorm van lenen, waarover je rente betaalt.

⚡ Geld lenen voor een scooter of een andere aankoop? Bedenk dan eerst of je genoeg geld binnenkrijgt om de lening en de rente terug te betalen. Want als je geld leent, moet je vrijwel altijd maandelijks een vast bedrag aflossen. Betaal niet meer rente voor je lening dan nodig is. Vergelijk rentepercentages en voorwaarden en zeg niet meteen ja. En bedenk: sparen is ook een optie.

Herken je dit?

- Kort nadat mijn salaris is gestort, heb ik geen geld meer om de rest van de maand door te komen.
- Ik sta bijna altijd rood.
- Ik kan rekeningen niet op tijd betalen.
- Ik sla aflossingen van leningen over.
- Ik krijg regelmatig betalingsherinneringen en aanmaningen.
- Ik krijg brieven van incassobureaus, deurwaarders, advocaten, kantongerecht of de rechtbank.

Schulden aanpakken

Als je geld van de bank, van je ouders of van vrienden leent, rood staat op je rekening of een factuur nog niet hebt betaald, dan heb je een schuld. Iedereen heeft weleens rekeningen open staan. Het wordt lastiger als je jouw schulden niet meer kunt afbetalen of als je geld moet lenen om andere leningen af te betalen. Wat kun je doen als je schulden hebt?

We leggen eerst wat begrippen uit:

- ✓ **Een schuldeiser** is degene die jou geld heeft geleend of aan wie je nog een rekening moet betalen. Jij bent hen dus nog wat schuldig.
- ✓ **Een schuldenaar** is degene die nog geld moet betalen en dus een schuld heeft.
- ✓ **Aanmaning:** Als jij je rekeningen na een aantal herinneringen nog steeds niet hebt betaald, kan de schuldeiser maatregelen nemen. Vaak gebeurt dat door een brief te sturen waarin staat dat dit je laatste kans is om te betalen. Die brief noem je een aanmaning.

✓ Incassobureau of

gerechtsdeurwaarder: Betaal je dan nog steeds niet? Dan kunnen ze het bedrag dat je moet betalen (de vordering) uit handen geven aan een incassobureau of gerechtsdeurwaarder. Een incassobureau brengt vaak extra kosten in rekening. Zo kan een kleine schuld je opeens heel veel geld gaan kosten. Probeer dus te voorkomen dat het zo ver komt!

✓ Schuldregeling: Een

schuldregeling is een manier om je schulden op te lossen.

Kom je er zelf niet uit met de schuldeisers? Neem dan contact op met het Jongerenloket. Daar kijken we samen met jou of we een oplossing kunnen vinden voor jouw schulden. Het is handig om al je papieren en gegevens over je schulden en regelingen mee te nemen naar het Jongerenloket. Kijk op rotterdam.nl/jongerenloket voor meer informatie. Er zijn ook mensen die je hierbij kunnen helpen. Die vind je bijvoorbeeld in veel Huizen van de Wijk. Kijk op rotterdam.nl/huizenvandewijk voor een huis bij jou in jouw buurt. Ook kun je naar het JIP voor een Geldmattie; een maatje die jou advies geeft en helpt met het papierwerk. Kijk voor meer informatie op Jip.org en geldmattie.nl.

Patrick, 22: "Ik woon sinds 2 jaar op mezelf, in een ruime kamer. Als alles goed gaat kan ik de huur net betalen. Jammer genoeg ging niet alles goed. Ik had geen idee hoe ik met mijn geld moest omgaan en had opeens een hele stapel onbetaalde rekeningen. Bij het buurthuis, waar ik wel eens met mijn vrienden kom, hoorde ik van Geldmatties. Ik heb me aangemeld en zie nu al 5 maanden elke week mijn maatje Joram. Hij heeft mij heel goed geholpen. Mijn verzekeringen konden goedkoper, ik kreeg nog van de afgelopen 2 jaar belasting terug en we hebben samen een begroting gemaakt. Ik had al wel schulden, maar omdat ik een bijbaan heb, kan ik die nu afbetalen. Het is heel fijn dat Joram me daarbij heeft geholpen!"

Perspectiefpact

De gemeente Rotterdam helpt jongeren met geldproblemen ook vanuit het Perspectiefpact. Heb je schulden of vragen over bijvoorbeeld budgetbeheer, sparen, werken en andere financiële onderwerpen, dan kun je terecht bij het Perspectiefpact. Voor verschillende situaties zijn er verschillende oplossingen. Van cursussen tot budgetbeheer en van een schuldenregeling tot deelname aan het Perspectieffonds. Wil je weten of je in aanmerking komt voor het Perspectiefpact? Neem dan contact op met het Jongerenloket via rotterdam.nl/jongerenloket.

15. Bijdrage ouders

Ook als je 18 bent, kunnen je ouders nog financieel voor je zorgen of je helpen.

- Lees wat de onderhoudsplicht inhoudt
- Kijk hoe het zit met jouw recht op alimentatie
- Ga na of je ouders een spaarrekening voor je hebben
- Let bij de belastingaangifte op een schenking van je ouders

Onderhoudsplicht ouders

Als je 18 jaar wordt, ben je zelf verantwoordelijk voor financiële verplichtingen zoals betalingsachterstanden en boetes. Ook verwacht de overheid dat je vanaf je 18^e financieel redzaam bent. Je ouders zijn dus niet meer verantwoordelijk voor jouw geldzaken. Maar dat betekent niet dat ze niet meer voor jou zorgen. Je ouders hebben een onderhoudsplicht tot je 21 jaar bent. Zo zijn zij er nog steeds verantwoordelijk voor dat je onderdak, kleding, voeding, scholing en medische hulp krijgt. Als je 21 bent, stopt deze verplichting.

De wet schrijft niet voor welk bedrag ouders verplicht zijn te geven. Als je 18 wordt, krijgen je ouders geen kinderbijslag en kindgebonden budget meer. Dat betekent dat ze maandelijks soms fors minder te besteden hebben. Dat betekent dat je samen met je ouders kijkt wat er mogelijk is.

Recht op alimentatie

Als jouw ene ouder de andere ouder kinderalimentatie betaalt, stopt dat niet als je 18 wordt. Wel kun je vanaf je 18^e het bedrag rechtstreeks op jouw rekening krijgen. Alimentatie krijg je tot je 21ste vanwege de zorgplicht. Soms stopt de alimentatie eerder. Dat is het geval als je financieel voor jezelf kunt zorgen. Je ouders kunnen de alimentatie alleen stopzetten als jij het daarmee eens bent.

Een spaarrekening voor jou

Misschien hebben je ouders een spaarrekening voor jou. Dan zijn er twee mogelijkheden:

- Staat de rekening op jouw naam, dan is het geld vanaf je 18^e van jou. Het spaargeld hoort tot het vermogen van je ouders. Vanaf je 18^e hoort het bij jouw vermogen.
- Staat de rekening op naam van je ouders, dan kunnen zij jou het geld geven. Is het een hoog bedrag, dan kan het zijn dat jij en je ouders er belasting over moeten betalen.

Schenkingsmogelijkheden

Jaarlijkse schenking

Je ouders mogen je jaarlijks € 5.515 belastingvrij schenken. Deze vrijstelling geldt voor beide ouders samen. Dus als ze gescheiden zijn, worden de schenkingen bij elkaar opgeteld. Je ouders moeten bij de belastingaangifte melden dat ze gebruikmaken van de vrijstelling.

Eenmalige schenking

Ben je tussen de 18 en 40 jaar? Dan mogen je ouders je eenmalig een veel hoger bedrag belastingvrij schenken: € 26.457. Deze verhoogde vrijstelling komt in plaats van de jaarlijkse vrijstelling. Je mag daar bovenop dus niet ook nog eens € 5.515 krijgen van je ouders.

Je ouders mogen ook eenmalig een hoger bedrag belastingvrij schenken van maximaal € 55.114. Dit moet dan wel besteed worden aan een studie van minimaal € 20.000 per jaar (exclusief levensonderhoud). Je moet dan schriftelijk kunnen aantonen dat je ouders de schenking hebben gedaan.

Van deze schenking mag je bijna de helft vrij besteden: € 26.457. Bijvoorbeeld om op reis te gaan. De overige € 28.657 moet je wél besteden aan de studie. En mag dus niet besteed worden aan het aflossen van een eerdere studieschuld.

Enmalige schenking voor huis

Onder bepaalde voorwaarden mogen je ouders je vanaf je 18e ook eenmalig € 103.643 schenken als je een huis wilt kopen. Dit bedrag mogen ze over 2 of 3 jaar verdelen, bijvoorbeeld elk jaar € 30.000. Een belangrijke voorwaarde is dat je jonger bent dan 40.

 Een spaartegoed op jouw naam of een schenking van je ouders kan gevolgen hebben voor je belastingaangifte. Heb je meer dan € 30.846 dan moet je daar belasting over betalen.

Hulp bij de aankoop van een huis

Wil je een huis kopen? Dan kunnen je ouders je op verschillende manieren financieel ondersteunen:

- Je ouders kunnen jou geld schenken (zie Schenkingsmogelijkheden).
- Je kunt geld van je ouders lenen. Je ouders zijn dan 'de hypotheekverstrekker'.
- Je wordt samen met je ouders eigenaar van het huis.
- Je ouders kopen het huis en jij huurt van je ouders.
- Je ouders staan borg voor je. De bank kan dan bij je ouders aankloppen als jij je hypotheek niet betaalt.

Meer info? Kijk op eigenhuis.nl.

foto: Rhalda Jansen Fotografie

16. Hulp nodig?

>> terug naar de inhoudsopgave

Vraag hulp!

Als je problemen hebt en ze niet alleen kunt oplossen, ga je vaak op zoek naar hulp bij mensen uit je eigen omgeving. Bijvoorbeeld familie, vrienden, een docent of misschien iemand uit de straat die je vertrouwt. Maar niet iedereen heeft zo'n persoon in zijn eigen omgeving. Heb je niemand die je goed verder kan helpen dan kun je aankloppen bij verschillende organisaties en instanties. Hulpverleners helpen jou dan verder op weg.

Heb je voor je 18^e al te maken gehad met jeugdhulpverlening, dan heb je misschien een voogd of begeleider waar je hulp aan kunt vragen. Alleen is de kans groot dat als je 18 wordt de (verplichte) hulpverlening die je eerder had stopt. Als je iets langer hulp nodig hebt kun je ervoor kiezen om de hulpverlening aan te houden na je 18^e. Bespreek dit dan met je begeleider. Er gaan namelijk veel dingen veranderen vanaf je 18^e en dan kan je deze hulp goed gebruiken.

Hulpverleners dichtbij

Heb je behoefte aan (professionele) hulp, schaam je dan niet om hulp te zoeken. Heb je vragen over werk, school of financiën? Of zit je niet lekker in je vel, heb je last van mentale problemen, of problemen met drugs

en alcohol? Kom dan langs bij het Jongerenloket of maak een afspraak. De consulenten bij het Jongerenloket kunnen je ook doorverwijzen naar professionele hulp. Voor mentale en verslavingsproblemen of een nare situatie thuis kun je natuurlijk ook bij je huisarts terecht.

Contact met het Jongerenloket

Het Jongerenloket is er voor jongeren tussen de 18 en 26 jaar. Doordeweeks kun je er terecht tussen 9.00 en 12.30 uur. Daarvoor hoeft je geen afspraak te maken.

Telefonisch is het Jongerenloket bereikbaar tussen 8.30 en 17.00 uur: 010 267 13 00, of chat live met een medewerker tussen 08.30 en 17.00 uur via rotterdam.nl/jongerenloket. Een e-mail sturen kan ook: info@jongerenloket.rotterdam.nl.

Je vindt het Jongerenloket aan Coolsingel 40, in het centrum. Het Jongerenloket is open van maandag tot en met vrijdag van 8.00 tot 18.00 uur. Op deze tijden kun je altijd terecht voor algemene informatie, documenten inleveren en computers en printers gebruiken.

Voor andere vragen kun je terecht bij een Vraagwijzer bij jou in de buurt. Kijk voor meer informatie op rotterdam.nl/vraagwijzer. Is er echt iets ernstigs aan de hand waarbij er ook gevaar dreigt? Bel dan natuurlijk altijd 112.

Liam, 19: Ik kon niet meer thuis blijven wonen want ik had veel ruzie met mijn moeder. Omdat ik vaak niet naar school ging en veel blowde. Gelukkig kon ik een kamer krijgen, via mijn oom. Maar na een paar maanden ging het fout, ik kon de huur niet meer betalen van mijn bijbaantje en het geld van DUO. Ik ben toen naar het Jongerenloket gegaan omdat mijn mentor zei dat ze me daar konden helpen. Nu zit ik in een kamer via begeleid wonen. Ik krijg hulp bij al mijn problemen en woon toch lekker op mezelf. Nu moet ik het alleen nog goed maken met mijn moeder.

Dreig je je woning te verliezen of ben je dakloos?

Als je je woning dreigt te verliezen of dakloos bent, ga dan naar [rotterdam.nl/wonen-leven/dak-of-thuisloos](https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/dak-of-thuisloos) of neem contact op met een Vraagwijzer bij jou in de buurt. Buiten kantoor tijden kun je contact opnemen met Crisisopvang Plataan en Bolkruid in Rotterdam. Misschien kunnen zij jou verder helpen.

Crisisopvang Plataan is gevestigd aan de Mathenesserlaan 261 en telefonisch bereikbaar op 088 892 82 15. Crisisopvang Bolkruid zit aan het Bolkruid 123, telefoon 088 271 64 13.

In een intakegesprek wordt bekeken of je in aanmerking komt voor de crisisopvang. Ook is er nog de crisisdienst van het CVD. Die kun je alleen via een hulpverlener bereiken. Zij zijn dag en nacht open.

! Op [Kwikstart.nl](https://www.kwikstart.nl) vind je alles wat je moet regelen als je 18 jaar wordt. Je kunt er ook informatie vinden over jeugdzorg, allerlei vormen van hulp, je gezondheid en allerlei andere praktische tips. Geef jezelf een Kwikstart!

Mantelzorg

Zorg je voor je vader, moeder of je broertje of zusje die langdurig ziek of gehandicapt is, dan ben je een mantelzorger. Mantelzorg kan heel zwaar zijn naast je opleiding of je werk. Je kunt hiervoor ondersteuning en hulp krijgen via je huisarts of het Jongerenloket. Als je in Rotterdam woont kun je ook nog een Rotterdampas krijgen als bedankje voor de zorg die je levert. Kijk op [rotterdam.nl/mantelzorg](https://www.rotterdam.nl/mantelzorg) voor meer informatie. Als je meer informatie wilt over jonge mantelzorg kun je kijken op [2becool.nl](https://www.2becool.nl).

Seksualiteit, seksueel geweld en huiselijk geweld

Van seks kun je genieten. Het is belangrijk dat je seks hebt op basis van vrijwilligheid, gelijkwaardigheid en dat er wederzijdse toestemming is. Je hebt zelfrespect en respect voor je sekspartner. Beide partijen hebben evenveel te zeggen. De een overheerst de ander dus niet. Als seks niet voldoet aan deze voorwaarden is seks niet gezond. Dan is er sprake van seksueel grensoverschrijdend gedrag of seksueel geweld. Hierdoor kun je problemen ervaren. Belangrijk dat je hier niet zelf mee blijft zitten. Ook als er sprake is van huiselijk geweld of mishandeling. Praat erover met iemand die je vertrouwt. Je kunt ook praten of chatten met hulpverleners zoals:

GGD

jouwggd.nl

Centrum voor seksueel geweld

centrumseksueelgeweld.nl

0800 0188 (24/7 bereikbaar)

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

info@veiligthuisrr.nl

0800 2000 (24/7 bereikbaar)

Als jij of iemand anders in levensgevaar is moet je natuurlijk direct 112 bellen.

Broodnood/voedselbank

Als je in geldnood zit en geen geld kunt lenen, kun je vanaf je 18e een overbrugging aanvragen bij de gemeente. Je kunt een bedrag voor broodnood aanvragen, dit is een lening. Je kunt dit aanvragen via rotterdam.nl/loket/broodnood. Ook kun je voor meer informatie terecht bij het Jongerenloket.

Soms kan het gebeuren dat je langere tijd van een heel laag inkomen moet leven, en dat je te weinig geld hebt om boodschappen te doen. Dan kun je je aanmelden voor een wekelijks pakket van een voedselbank. Er zijn er een paar in Rotterdam:

voedselbank.nl, issalaam.nl of stichtingisaakendeschittering.nl

Juridische vragen

Heb je specifieke vragen over juridische zaken dan kan je voor gratis advies terecht bij het Juridisch Loket. Op maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag kun je tussen 09.00 en 11.00 uur langs zonder afspraak. Het Juridisch Loket Rotterdam is gevestigd aan het Weena 719 in het Groothandelsgebouw. Kijk voor meer informatie op juridischloket.nl. Je kunt ook bellen met de Rotterdamse Rechtswinkel, daar helpen studenten Rechten je met je problemen: 010 413 00 90. Als het nodig is, kun je ook bij ze langs.

Colofon

Aan deze uitgave hebben meegewerkt:

Nibud

Annette Groen
Anne-Mart Kuipers
Nanne Houtsma
Karin Radstaak
Sandra Schoenmakers

Gemeente Rotterdam

Anja Jongerius
Pauline Aarts
Mariëtte van Gils
Fietje Schelling
Jongerenteam 18-/18+

Digitale uitgave van 1^e druk, september 2021

© Nibud/Gemeente Rotterdam 2021

Deze uitgave is een coproductie van het Nibud met de gemeente Rotterdam. Het boek is tot stand gekomen met een financiële bijdrage van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Dit boekje hebben we zeer zorgvuldig samengesteld. De genoemde bedragen gelden voor 2021. Toch kunnen er eventuele (druk)fouten of onvolledigheden in voorkomen. Het Nibud kan hiervoor niet aansprakelijk worden gesteld. Niets uit deze uitgave mag je reproduceren zonder schriftelijke toestemming van het Nibud. Het gaat hierbij om druk, film, fotokopie of op andere manieren.

ISBN 978-90-8904-124-1

Redactie: Simone Lensink, Horen zien en schrijven

Design en grafische productie: Vormgeverij Verf en de Buuf, verfendebuuf.nl

Foto omslag: Rhalda Jansen Fotografie

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

